

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a
mezinárodních studií

Participace veřejnosti na procesu EIA

Bakalářská práce

Autor: Petra Bilíková

Vedoucí práce: Ing. Jiří Schneider, Ph.D.

Brno 2015

Prohlašuji, že jsem tuto práci: *Participace veřejnosti na procesu EIA* vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna na v souladu s § 47b zákona č.111/1998 Sb. o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:

Na tomto místě bych ráda poděkovala především mému vedoucímu Ing. Jiřímu Schneiderovi, Ph.D. za věcné připomínky a motivaci ke zpracování. Dále děkuji pracovníkům Magistrátu města Brna Odboru životního prostředí za věnovanou pozornost během mé bakalářské praxe na tomto pracovišti. Právě v době stáže na odboru mě poprvé napadlo psát na téma participace občanů v procesu EIA moji závěrečnou práci. V neposlední řadě děkuji mé rodině a všem dalším, kteří mi umožnili tuto práci napsat.

Abstrakt

Následující práce se zabývá participací veřejnosti na procesu EIA na území Jihomoravského kraje. V první části je provedena rešerše stěžejních pojmů a legislativního pozadí participace veřejnosti na procesu EIA. Druhá část práce popisuje navrženou metodiku analýzy pro hodnocení participace veřejnosti na procesu EIA a poté vyhodnocuje výsledky této metodiky. Zohledňuje relevantnost připomínek, typ (charakter) připomínkových subjektů a komentuje vliv připomínek veřejnosti na výsledek procesu EIA.

Klíčová slova

EIA, participace, veřejnost, Jihomoravský kraj, analýza

Abstract

The following bachelor thesis is focused on public participation in the process of EIA in the South Moravian Region. The first part defines the key concepts and legislative background of public participation in the process of EIA. The second part describes proposed methodology of analysis for assessment of public participation in the process of EIA and interprets the results of this analysis. It takes into consideration the relevance of comments, type (character) of public subjects and influence of public comments on the outcomes of the EIA process.

Keywords

EIA, participation, public, South Moravian Region, analysis

Obsah

1	ÚVOD.....	9
2	CÍL PRÁCE.....	11
3	TEORETICKÁ ČÁST.....	12
3.1	Úvod do problematiky EIA a historie jejího vývoje	12
3.1.1	Legislativní opora procesu EIA a jeho vývoj	12
3.1.2	Významné události na poli environmentálního dění vztahující se procesu EIA a participaci veřejnosti.....	14
3.2	Vymezení dokumenty a zákony z oblasti práva na informace v oblasti životního prostředí a účasti na rozhodování v procesu EIA.....	15
3.2.1	Aarhuská úmluva a navazující směrnice	15
3.2.2	Listina základních práv a svobod a navazující česká legislativa.....	17
3.3	Právo na informace v oblasti životního prostředí a návaznost na oblast participace v procesu EIA v praxi.....	18
3.3.1	Informační systém EIA.....	19
3.3.2	Příklad výzkumu týkajícího se naplňování charakteristiky Aarhuské úmluvy v procesu EIA	20
3.4	Teoretické podklady participace	21
3.4.1	Definice participace	21
3.4.2	Důvody, význam a cíle participace	22
3.4.3	Výhody a nevýhody participace	24
3.4.4	Veřejnost a její postoje	26
3.4.5	Metody, míry a náklady participace	28
4	PRAKTICKÁ ČÁST A VÝSLEDKY PRÁCE	33

4.1 Metodika	33
4.1.1 Popis metodiky	33
4.2 Aplikace metodiky	44
4.2.1 Vymezení případů pro účel analýzy připomínek.....	44
4.2.2 Dílčí analýzy.....	49
4.2.3 Problémové a zmínění hodné případy	71
4.2.4 Shrnutí a interpretace zjištěných poznatků.....	74
5 DISKUZE	76
6 ZÁVĚR	79
7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	88
9 SEZNAM OBRÁZKŮ	90
10 SEZNAM GRAFŮ	91
11 SEZNAM TABULEK	92
12 SEZNAM PŘÍLOH	93

1 Úvod

„Otázky životního prostředí se nejlépe řeší za účasti všech zainteresovaných občanů na všech úrovních.“ Desátá zásada Deklarace z Rio de Janeiro o životním prostředí a rozvoji, která se konala v roce 1992, výslovně hovoří o tom, že by občané měli být účastni rozhodování v záležitostech týkajících se životního prostředí. Právě tato možnost účastnit se na rozhodování o věcech veřejných, což životní prostředí bez pochyby je, je základním znakem dnešní demokratické společnosti. Pojem demokracie nespočívá pouze v právu volebním a lidé si také mnohem více váží svého okolí, pokud se mohou účastnit rozhodovacích procesů, které jejich okolí ovlivňují (Oriniaková, Teuschelová, 2003).

Proces posuzování vlivu staveb na životní prostředí, tzv. EIA (Environment Impact Assessment), je nástrojem, který byl přímo zřízen proto, aby kdokoli dostal možnost vyjádřit se k zamýšleným záměrům, které mohou životní prostředí ovlivnit. Stal se tak ideálním prostředkem pro veřejnost, která ještě v nedávných dobách mohla pouze připomínkovat již odsouhlasená rozhodnutí. Jak zmiňuje Jančářová (2002), do období listopadu 1989 bylo velké množství informací označováno razítkem státního tajemství a ti, kdo se zasazovali o zdravý stav životního prostředí, byli dokonce i vězněni. Nevědomost byla mocnou zbraní, jak udržovat občany relativně spokojené bez potřeby starat se o stav prostředí, ve kterém žijí, resp. o zdravotní stav populace.

Následující práce se zabývá participací veřejnosti na procesu EIA na území Jihomoravského kraje ve vymezeném 10letém období. V první části je provedena rešerše stěžejních pojmů s využitím české i zahraniční literatury a legislativního pozadí participace veřejnosti na procesu EIA. Druhá část práce popisuje autorkou navrženou metodiku analýzy pro hodnocení participace veřejnosti na procesu EIA a poté objasňuje výsledky této analýzy. Tu autorka provedla s pomocí veřejně dostupných dokumentů na portále <http://portal.cenia.cz/>. Autorka v práci zohledňuje relevantnost připomínek, typ (charakter) připomínkových a komentuje vliv připomínek veřejnosti na výsledek procesu EIA.

Motivem ke zpracování práce tohoto tématu byla autorce praxe na Odboru životního prostředí Magistrátu města Brna. Tam dostala možnost setkat se s dokumentacemi k nejvýznamnějším případům posuzovaným procesem EIA v Brně

a osobně tuto problematiku rozebírat právě s pracovníky odboru a přízvanými odborníky.

2 Cíl práce

Hlavním cílem práce je provést analýzu participace veřejnosti na procesu EIA v Jihomoravském kraji a zjistit jaký mají připomínky veřejnosti vliv na výsledky tohoto procesu. K tomuto účelu autorka navrhne vlastní metodiku hodnocení participace veřejnosti na procesu EIA, ve které bude zohledněna relevantnost připomínek a typ (charakter) připomínkových.

Teoretická část je literárním přehledem hodnocení participace veřejnosti na procesu EIA. Klade si za cíl stručně nastínit význam procesu EIA, definovat nejvýznamnější souvislosti legislativního pozadí týkající se procesu EIA a s ní spojené participace, a to na poli českého, evropského i mezinárodního práva. Dále si teoretická část klade za cíl objasnit pojem participace, definovat důvody, význam, cíle participace, výhody a nevýhody, metody, míry a náklady participace a také vyjádřit postoje veřejnosti při tomto procesu.

3 Teoretická část

3.1 Úvod do problematiky EIA a historie jejího vývoje

V závislosti na lidských aktivitách, které mimořádným způsobem mění přírodní cykly a systémy, docilují kritických mezí a způsobují kumulativní účinky na biosféru, nabývá význam životního prostředí a jeho ochrany na významu. Přístup procesu posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) poskytuje základ pro rozhodování o politice a plánování, které zohledňuje potenciál a limity životního prostředí (Říha, 2001). Tento proces je významným preventivním nástrojem určeným pro hodnocení pravděpodobného vlivu navrhované aktivity (záměru) na životní prostředí. Účelem je zjistit, popsat a komplexně vyhodnotit předpokládané vlivy vymezených připravovaných záměrů na životní prostředí a veřejné zdraví ve všech rozhodujících souvislostech. Cílem je pak formulovat opatření ke zmírnění nepříznivých vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví a získat objektivní odborný podklad pro následná řízení. V těch se poté rozhoduje o povolení záměru (Jančářová, 2002).

Jedná se o formalizovaný a veřejně kontrolovaný proces zahrnující zjištění, popis, posouzení a vyhodnocení všech předpokládaných přímých i nepřímých vlivů provedení i neprovedení záměru na životní prostředí. Výsledkem je nejčastěji soubor omezujících podmínek, které by měly zajistit přiměřenost dopadu při realizaci záměru, případně navržení adekvátních kompenzačních opatření (Kotovicová, 2013). Celý institut je součástí klíčových nástrojů tzv. horizontální (nadsložkové) ochrany životního prostředí. Vztahuje se tedy k ochraně životního prostředí jako celku, nikoli výlučně k některé z jeho složek (ochrana vod, půdy, nakládání s odpady apod.) (Dvořák, 2005).

3.1.1 Legislativní opora procesu EIA a jeho vývoj

Základní legislativní oporou pro proces EIA je v České republice Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o posuzování vlivů). Zde se setkáváme se dvěma pojmy: EIA (Environment Impact Assessment) zahrnující posuzování záměrů a SEA (Strategic Environmental Assessment) zaměřující se na posuzování koncepcí (procesem SEA se tato práce

nezabývá). Každý záměr musí před samotnou realizací projít všemi nebo určitými částmi procesu EIA (dle typu záměru). Průběh procesu v sobě zahrnuje tyto po sobě jdoucí části: oznámení, zjišťovací řízení, dokumentace, posudek, veřejné projednání a vydání stanoviska.

Počátky zakotvení samotného procesu EIA jakožto právního nástroje jsou spojovány s obdobím 60. let minulého století, které lze charakterizovat jako dobu převládajících tří společenských tlaků. Těmito tlaky byly rostoucí zájem společnosti, důrazu na racionální, vědecké a objektivní rozhodování v oblasti životního prostředí a požadavek na účast veřejnosti v tomto rozhodování, přičemž koncept EIA splňuje tyto tři požadavky (Říha, 2007). Prvním státem, který formuloval jasný právní předpis jako reakci na rostoucí obavy a uvědomění veřejnosti, jaký vliv může mít lidská činnost na životní prostředí, byly právě Spojené státy americké. K datu 1. 1. 1970 tam vstoupil v platnost klíčový zákon o politice v oblasti ochrany životního prostředí National Environment Policy Act (NEPA) (Luther, 2005). NEPA zavedla kromě zohledňování hodnot životního prostředí při rozhodování také využívání systematického a mezioborového přístupu v tomto procesu a nutnost zvážení alternativních řešení k navrhovanému opatření a veškerým nežádoucím dopadům. V neposlední řadě umožnila účast veřejnosti v průběhu posuzování. Tento proces se stal známý jako posuzování vlivů na životní prostředí – EIA – a začal se rozšiřovat do dalších zemí (UNEP, 2002).

V průběhu 80. a 90. se v zemích EHS a později ES rychle rozvíjela EIA zaměřená na rozvojové plány, programy a politiky, tedy SEA. Ta je dnes v zemích s rozvinutou ekologickou legislativou ve věcech ochrany životního prostředí již na úrovni procesu EIA a vývojem na mezinárodní scéně dokonce rychlejší (Dvořák, 2005). V této době byla na evropské úrovni vydána Směrnice Rady ES č. 85/337/ES o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, tzv. „Směrnice EIA“.

3.1.2 Významné události na poli environmentálního dění vztahující se procesu EIA a participaci veřejnosti

Konvence Espoo, celým názvem Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, přijatá na konferenci v Espoo roku 1991 se stala první multilaterální smlouvou o posuzování vlivů přesahujících hranice státu. Stanovuje obecnou povinnost států informovat se a vzájemně konzultovat všechny zamýšlené záměry velkých projektů, které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí přesahující hranice (Ogola, 2007). Veřejnost pravděpodobně dotčené oblasti má být informována o projektu a veřejnosti pravděpodobně dotčeného státu je třeba poskytnout možnost vyjádření stanoviska ve stejném rozsahu, jako veřejnosti státu, v němž má být záměr uskutečněn. Evropská unie realizovala Konvenci ve své Směrnici 85/337/ES v platném znění. Pro Českou republiku vstoupila v platnost ve smyslu článku 18, odst. 3 dne 27. 5. 2001 (více informací na <http://espoo-ce.info/>).

Konference OSN o životním prostředí a rozvoji konaná v Riu de Janeiru v roce 1992 je známá také pod názvem Summit Země. Deklarace přijatá na této konferenci obsahuje pro tuto práci 3 důležité principy:

- Princip čtvrtý, který v souvislosti s udržitelným rozvojem zdůrazňuje propojení ochrany životního prostředí a procesu rozvoje,
- princip desátý, který výslovně uznává účast veřejnosti ve věcech životního prostředí jako základní podmínku udržitelného rozvoje (*„Otázky životního prostředí se nejlépe řeší za účasti všech zainteresovaných občanů na všech úrovních. Na národní úrovni musí mít každý jednotlivec řádný přístup k informacím týkajícím se životního prostředí, které jsou v držení úřadů, ... Státy musejí podporovat a napomáhat rozvoji vědomí a účasti veřejnosti tím, že budou v širokém měřítku zpřístupňovat informace.“*)
- a princip sedmnáctý, v neposlední řadě, hovořící o hodnocení vlivu činností na životní prostředí EIA jako nástroji uplatňovaném na celostátní úrovni, který musí být aplikován na ty navrhované aktivity, které by pravděpodobně mohly mít závažný negativní dopad na životní prostředí a které jsou předmětem rozhodování odpovídajících státních orgánů.

3.2 Vymezení dokumenty a zákony z oblasti práva na informace v oblasti životního prostředí a účasti na rozhodování v procesu EIA

Kvalifikovanou možnost podílet se na dění okolo sebe a kontrolovat nejen veřejnou správu při jejím počínání umožňuje právo na informace, které je jednou ze záruk zákonnosti ve veřejné správě (např. Kolman, 2010). Ohledně tohoto práva (obecně, i vzhledem k environmentální problematice) je nutné zmínit několik vymezení dokumentů. Na mezinárodní úrovni je to především zmiňovaná Deklarace o životním prostředí a rozvoji z Ria de Janeiro a Aarhuská úmluva, na úrovni evropské Směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a na úrovni České republiky pak Listina základních práv a svobod, Zákon č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí. Zmíněn je také Zákon č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

3.2.1 Aarhuská úmluva a navazující směrnice

Aarhuská úmluva (dále AÚ) vznikla v roce 1998 v souvislosti se snahou o větší zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů. Stalo se tak v dánském Aarhusu. Celým názvem se úmluva nazývá Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, ale její zkrácené pojmenování je známější a používanější. AÚ je založena na třech pilířích. Veřejnost má právo:

- získávat srozumitelné informace o životním prostředí,
- mít zajištěnu právní ochranu a
- účastnit se rozhodování.

Přijetí AÚ znamenalo dovršení snah položit na mezinárodním poli pevné základy pro zajištění aktivní účasti veřejnosti při řešení ekologických otázek a zároveň představuje první mezinárodní dohodu, k jejíž přípravě byli již na počátku přizváni zástupci nevládních organizací (Kábela, 2007). Úmluva nabyla účinnosti v roce 2001 a Česká republika ji ratifikovala v roce 2004. Problematice se věnuje a další informace

nabízí webová stránka založena Ministerstvem vnitra <http://www.ucastverejnosti.cz/>. Pilíř týkající se zpřístupňování informací je dále řešen ve Směrnici o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí 2003/4/ES, která nahradila a zároveň doplnila směrnici 90/313/EHS.

Třetí pilíř směrnice AÚ („právo účastnit se rozhodování“) je interpretován především ve Směrnici 2003/35/ES o účasti veřejnosti při tvorbě různých plánů a programů. Cílem této směrnice je posílit ustavení systému EIA i integrované kontroly znečištění způsobené průmyslovými zařízeními (dále IPPC) v členských státech Evropské unie, jejichž právní předpisy musely dostát souladu s touto směrnicí. Směrnice:

- zaručuje veřejnosti právo na účast při vytváření dokumentů typu plánů a programů v souladu s čl. 7 AÚ (uvádí typ informace, který musí veřejnost dostat, právo na připomínky a povinnost orgánů je zohledňovat). Veřejnost musí být informována o zásadních plánech a stejně tak o jejich změnách (článek 1),
- zavádí pojmy „veřejnost“ a „zainteresovaná (dotčená) veřejnost“ pro účely Směrnice EIA (článek 2),
- zakotvuje práva, vyplývající především z čl. 6 a 9 AÚ – na účast veřejnosti při rozhodování a na právní (soudní) ochranu – v rámci procesů upravených směrnicemi EIA a integrovaného povolování (IPPC) (články 2 a 3),
- vyjadřuje právo veřejnosti na účasti při přijímání rozhodnutí a vyjadřování svých názorů a obav pro tato rozhodnutí podstatné, hovoří také o transparentnosti rozhodovacího procesu a uvědomění vztahu veřejnosti k otázkám životního prostředí (odstavec 3),
- vyzdvihuje význam účasti sdružení, organizací a skupin, zejména nevládních organizací na ochranu životního prostředí (odstavec 4), (více na <http://obcan.ecn.cz/>).

3.2.2 Listina základních práv a svobod a navazující česká legislativa

Listina základních práv a svobod ukotvuje v 17. článku právo na přístup k informacím (spolu se svobodou projevu), v 35. článku téže listiny je ukotveno právo každého na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů, stejně jako právo na příznivé životní prostředí. Pro srovnání, AÚ oproti Listině podrobněji upravuje práva veřejnosti při ochraně životního prostředí.

Přesnější vymezení článku 17 Listiny dokládá Zákon č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Povinnými subjekty pro poskytnutí informací jsou státní orgány (ministerstva, krajské hygienické stanice, ...), obce a kraje a jejich orgány (obecní úřad či starosta) a veřejné instituce (státní společnosti, příspěvkové organizace, ...). Požádat o informace lze třemi způsoby a to ústně, poštou nebo e-mailem, přičemž lhůta na vydání trvá 15 dnů ode dne přijetí žádosti. Obsahem informací může být vše kromě osobních údajů jiných osob, obchodních tajemství nebo informací o průmyslovém vlastnictví (čerpáno z webu dříve známého jako Ekologický právní servis <http://frankbold.org/>, 2014). V tomto zákoně není záměrně uveden žádný výčet nebo definice pojmu informace.

Vymezení článku 35 Listiny základních práv a svobod dokládá Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, podle kterého má každý právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů. Ten alespoň rámcově vymezuje okruh informací, které jsou subjekty povinny sdělit – o životním prostředí (tamtéž, 2015). Pokud veřejnosti není jasné, na který z těchto dvou zákonů se odvolávat, je dobré mít na paměti, že je na úřadech, aby posoudily, podle kterého zákona bude informace poskytnuta – bez ohledu na to, jak je při podávání žádost označena (tamtéž, 2014).

Žádost o informace lze podat také na základě Zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Právo na to mají však pouze občanská sdružení (dle Nového občanského zákoníku spolky), a to ta, jejichž poslání je ochrana přírody a krajiny uvedené ve stanovách. Sdružování lidí do spolků a žádání dle tohoto zákona má

výhodu, že na základě takové žádosti bude sdružení předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zahajovacích správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny, které jsou chráněny podle zákona o ochraně přírody a krajiny (Humplíčková a kol., 2008).

Při poskytnutí informací může být požadován po žadatelích poplatek. Mansfeldová a Kroupa (2005) zmiňují, že důvodem zavedení institutu poplatků za poskytnutí informací je ochrana proti zahlcením úřadů požadavky tzv. chronických stěžovatelů. Autoři dodávají, že nejexponovanějším sektorem pro poskytování informací je právě sektor životního prostředí.

3.3 Právo na informace v oblasti životního prostředí a návaznost na oblast participace v procesu EIA v praxi

Humplíčková a kol. (2008, s. 3) vyjmenovává deset možných druhů informací týkající se životního prostředí, o které lze mimo jiné žádat, z nichž pro tuto publikaci nejúčelnější jsou tři z nich a to:

- *„Informace o připravovaných činnostech, které by mohly vést ke změně stavu životního prostředí, a informace o opatřeních, jež podnikají úřady odpovědné za ochranu životního prostředí nebo jiné osoby při předcházení nebo nápravě poškození životního prostředí.*
- *Informace o vlivech staveb, činností, technologií a výrobků na životní prostředí.*
- *Informace o posuzování vlivů na životní prostředí, peticích a stížnostech v těchto věcech a jejich vyřízení.“*

Dostatek informací podmiňuje možnost participace občanů na veřejném dění. Hubáček a kol., (2009) vymezují na základě šetření realizovaného v roce 2009 ve třech městech České republiky čtyři druhy kategorií občanů. Mezi sledovanými faktory šetření byla také položka týkající se stavu životního prostředí. Občané subjektivně hodnotili jejich zájem na dění okolo sebe a dále to, jaké informace se k nim dostávají.

Vzešlými kategoriemi z výzkumu jsou:

- kategorie občanů, kteří mají zájem na dění okolo sebe a dostává se jim dostatek relevantních informací,
- kategorie občanů, kteří mají zájem na dění okolo sebe, informováni jsou, ale jejich informace jsou nedostatečné,
- kategorie občanů, kteří nejsou informováni a vadí jim to a
- kategorie občanů, kteří nemají zájem na veřejném dění a nevadí jim to.

3.3.1 Informační systém EIA

Je zde jistá spojitost mezi v posledních dobách zaznamenaném rychlém procesu rozvoje komunikačních technologií, medií, zlepšování infrastruktur včetně internetového připojení a získáváním informací k objektivní participaci. Lidé pomocí báze těchto kanálů přicházejí mnohem více do styku se zjišťováním možností jejich práv, ať už přímo jejich záměrným vyhledáváním či nepřímo z jejich okolí (Morrisey in Aregbeshola, 2000). Jedním z příkladů může být postup od dřívějšího pouhého vyvěšování oznámení a dalších postupů procesu EIA k zavedení Informačního systému EIA <http://portal.cenia.cz/>.

Veřejnost zde má k nalezení veškeré dokumenty – od oznámení až k výslednému stanovisku, včetně zápisu z veřejného projednání ke všem případů realizovaným na území České republiky, mimo Českou republiku, ale dotýkající se jí, a spousta dalších důležitých a užitečných informací. K nalezení jsou zde případy „historické“, tedy ty které byly řešeny ještě podle starého zákona EIA č. 244/1992 Sb. Získávání informací tak dostalo nový rozměr a tyto dokumenty mohou být podstoupeny podrobnějším výzkumů (jako i pro účel této bakalářské práce). Stejně tak mohou být využívány tyto záznamy pro poučení a získání informací o podobných projektech prováděných v minulosti ať pro veřejnost, tak i úřadům při řešení podobných případů. Toto medium také vede k zefektivnění práce úřadů, mluvíme-li o právu poskytování informací, kdy přítomnost všech spisů na jednom místě uspořádá čas úředníků při žádostech o informace pouhým odkázáním na tento systém.

Jak píše Lhotáková (2002) nový informační systém EIA funguje od roku 2002, tedy od doby, kdy vstoupil v platnost zákon č. 100/2001 Sb. Právě tento zákon zavazuje příslušné úřady k tomu, aby na zmiňovaném informačním systému zveřejňovali všechny dokumenty k procesům. Usnadňují jim také některé administrativní záležitosti, například nabízí šablony dopisů pro usnadnění korespondence provázející proces EIA.

3.3.2 Příklad výzkumu týkajícího se naplňování charakteristiky Aarhuské úmluvy v procesu EIA

V souvislosti s AÚ provedli Hartley a Wood (2005) ve Velké Británii výzkum, který si kladl mj. za cíl zjistit, jak jsou naplňovány charakteristiky AÚ právě ještě před jejím přijetím do systému posuzování vlivu na životní prostředí. Výzkum byl aplikován na případy z oblasti staveb na likvidaci odpadu, protože tyto případy byly často vysoce sporné a stimulující značnou veřejnou diskusi. Pomocí 22 rozhovorů se zúčastněnými stranami, mezi kterými bylo 8 členů místních akčních skupin a 8 zástupců veřejnosti, byly zhotoveny studie pro 4 případy. Respondenti byli požádáni, aby zhodnotili jednotlivá kritéria na škále od „velmi důležité“ až po „nedůležité“ nebo navrhli vhodnější.

Jak vidíme na výsledcích (Tab. 1), jako nejdůležitější kritérium byla zvolena komunikace, zatímco důvěra byla ohodnocena jako nejméně důležitá. Většina ze zodpovědných osob za zpracování dokumentace, které se výzkumu také účastnili, byla toho názoru, že netechnické shrnutí poskytlo vysvětlení srozumitelné laikovi a zdůraznila hlavní rysy vývoje. Kritérium důvěry bylo nejčastěji nevyplněno veřejností a členy místních akčních skupin.

Tab. 1: Vnímání významu praktické aplikace AÚ v procesu EIA dle hodnotících kritérií

Kritérium	Velmi důležité								Méně důležité			Vnímaná důležitost
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1		
Komunikace	9*	2	3				2				140**	
Spravedlivost	2	5	7	2							135	
Načasování		4	2	5	3	2					115	

Kritérium	Velmi důležité				Méně důležité				Vnímaná důležitost		
	10	9	8	7	6	5	4	3		2	1
Přístupnost		2		9	5						111
Poskytnuté informace		3	4		6	3					110
Vliv na rozhodnutí	5						4	5	2		85
Kompetence					2	11	3				85
Spolupráce							7	9			55
Kompromis								2	12	2	32
Důvěra									2	14	18
<i>počet respondentů = 16</i>											
* Počet respondentů, kteří přidělili kritériu „komunikace“ 10 bodů											
** $10 \times 9 + 9 \times 2 + 8 \times 3 + 4 \times 2 = 140$											

Zdroj: Hartley a Wood (2005)

3.4 Teoretické podklady participace

3.4.1 Definice participace

Účast veřejnosti na procesu EIA je základním faktorem posuzování vlivů na životní prostředí. Pojmy „účast veřejnosti“ a „participace veřejnosti“ se významově neliší.

Participace je obecně založena na demokratické zásadě, kdy ti, kteří mohou být ovlivněni rozhodnutím, by měli mít možnost vstoupit do tohoto rozhodování (Smith in Nyerges a kol. 2006) a může být také v obecné rovině definována jako „*poradní činnost veřejnosti a zapojení jejích členů do průběhu jednání o stanovování, rozhodování a vytváření politik (strategií) organizacemi a institucemi zodpovědnými za rozvoj těchto politik (strategií)*“ (Rowe 2004, s. 512). Amstein in Brenneis (1990, s. 6) dodává, že: „*Účast občanů je silou občanů.*“ Právě tato možnost účastnit se na rozhodování o věcech veřejných (což je i životní prostředí) je základním znakem dnešní demokratické společnosti. Je třeba uvědomit si, že pojem demokracie nespočívá pouze v právu volebním a lidé si také mnohem více váží svého okolí, pokud se mohou

účastnit rozhodovacích procesů, které jejich okolí ovlivňují (Oriniaková a Teuschelová, 2003).

V kontextu posuzování životního prostředí definuje Mezinárodní asociace pro posuzování vlivů IAIA (2006) účast veřejnosti jako „*zapojení jednotlivců a skupin, které jsou pozitivně či negativně ovlivněny nebo které mají zájem na navrhovaném projektu, programu plánu nebo politice, která je předmětem rozhodovacího procesu.*“ Glasson a kol. (2005) ztotožňují slova participace a konzultace (bude rozlišeno dále) a jako cíl uvádí zajištění kvality, komplexnosti a účinnosti procesu EIA s tím, že názory veřejnosti jsou zde patřičně zohledněny, jakožto základní hlediska při rozhodovacích procesech.

3.4.2 Důvody, význam a cíle participace

Vzdálenost mezi rozhodovací pravomocí, a těmi, kterých se rozhodnutí týká, je příliš velká (Brenneis, 1990). Autoři popisující tuto problematiku zmiňují několik možných pojetí důvodů participace, např. Webler a kol. (1995) vymezil čtyři. Prvním důvodem je dle něj schopnost vytvářet kvalitnější konečná rozhodnutí, protože místní lidé mají nejlepší znalost místního prostředí a vyjádření expertů jsou tak podrobena veřejnému pohledu. Za druhé, zákonnost vydaných rozhodnutí je vyšší, protože potenciálně ohrožené strany mohou předložit své vlastní verze řešení, které jsou zohledněny, a mají tak stejnou šanci ovlivnit výsledek (proces je tedy spravedlivý). Za třetí, možnost účasti na procesu je projevem demokracie (jak již bylo zmíněno výše). Čtvrtý, posilující prvek participace, je nazýván „sociálním učením“ a souvisí také s demokracií. Občané zapojení do vypracování vzájemně přijatelných řešení projektu nebo problému, který ovlivňuje jejich společenství a jejich osobní životy, jsou vychovávaní do odpovědných občanů znalých a využívajících demokratických procesů. Zároveň si tak uvědomují posun mezi individuálností a odrazem kolektivní potřeby a diskurzu. To se tak může stát rozvojovým faktorem i pro jednotlivce.

Podle Morgana (1999) účast veřejnosti na procesu EIA přispívá k lepšímu přijetí společenských hodnot, pomáhá vzdělávat zúčastněné strany, zvyšuje pocit zodpovědnosti za dění okolo sebe, demokratické cítění a snižuje množství konfliktům, stejně tak jako jim pomáhá předcházet. V některých případech slouží také k návrhům

předpovědí a při sběru a analýze dat. Prvky demokratičnosti a vzdělávání tak zmiňují oba autoři a lze je považovat za značně významné. Velmi podobně je definováno i Sedm základních hodnot participace lidem v oblasti účasti veřejnosti Mezinárodní asociací pro participaci (IAP2 – International Association for Public Participation, 2009, více na <http://www.iap2.org.au/>). Morgen (1999) také dodává, že vliv projektu na jednotlivce může být malý, ale celkový efekt na životní prostředí v lokalitě významný. Pokud tedy jednotlivci řeší jen své individuální zájmy na úkor celkového efektu, může jim být věnována menší pozornost. (Zmiňovanou důležitost znalosti místního prostředí, od které se odvíjí kvalitnější konečná rozhodnutí, blíže vymezil také např. Corburn (2003), podle kterého tato znalost v sobě zahrnuje kromě specifických charakteristik také životní zkušenosti, znalost událostí a především místní kulturní tradice plynoucí po generace či chápání místního kontextu.)

Nelze opomenout také problematiku korupce, která se tohoto tématu úzce dotýká. Je jasné, že některým z řad veřejnosti se nelíbí rozhodnutí, která pocházejí z „černé skříňky“, kdy údaje o rozhodovacím procesu nejsou jasné a snadno přístupné (Knopp a Caldbeck in Brenneis 1990) a mohou pociťovat manipulaci a mít podezřelost ve způsobu vedení těchto procesů. „Neprůhledný“ proces tak ohrožuje vzájemný dialog mezi stranami a vyvolává jejich vzájemnou nedůvěru (Bastidas 2004).

Důležitost zapojování veřejnosti vystihla Světová zdravotnická organizace (dále WHO), která shromáždila několik argumentů, proč je tento proces důležitý jak z hlediska občanů, tak z hlediska odborníků pracujících s místními úřady (zobrazeno v Tab. 2) (Marzuki, 2009). Tyto argumenty jsou sice obecného charakteru a týkají se participace obecně, je však zcela zřejmá platnost a propojenost s procesem EIA.

Dále pak cílem účasti veřejnosti je dle Agaji (2013) dosáhnout:

- zajištění možnosti podílet se komunitám a veřejnost na vymezení cílů v oblasti politiky a rozhodování týkajících se životního prostředí,
- zajištění důvěry veřejnosti ve správu životního tím, že rozhodnutí orgánů státní správy ve věcech životního prostředí je podrobena vyjádřením úřadů a dalších státních orgánů, firem, občanů a organizací,

- umožnit občanům přístup k informacím a dat týkajících se životního prostředí a tím zlepšit kvalitu ochrany životního prostředí a kontrolu dodržování předpisů.

Tab. 2: Důležitost zapojování veřejnosti dle WHO

Proč je proces participace důležitý?	
Argumenty občanů	<p>My všichni máme právo mluvit do rozhodnutí, která ovlivňují naše životy.</p> <p>Víme více o tom, kde žijeme, a o tom, co chceme a co je pro nás nejlepší, než lidé pracující pro velké organizace.</p> <p>Máme už dost politiků a úředníků, kteří se nás ptají, co si myslíme, ale naše názory pak nejsou brány v úvahu.</p> <p>My všichni máme co přispět a naše myšlenky a názory jsou stejně platné jako názory kohokoli jiného.</p>
Argumenty odborníků	<p>Komunitní participace nám může pomoci efektivněji a účinněji cílit naše prostředky.</p> <p>Zapojení veřejnosti nabízí nové příležitosti pro kreativní myšlení a inovativní plánování a rozvoj.</p> <p>Komunitní participace je způsob, jak rozšířit demokratický proces, otevřít nové způsoby řízení a napravit nerovnosti v moci.</p> <p>Zapojení komunit do rozhodovacího procesu povede k lepším rozhodnutím, která budou udržitelná, vytvořená občany pro sebe samotné.</p> <p>Různé metody participace mohou rozvinout dovednosti a zvyšování schopností v rámci komunit.</p> <p>Zapojení lidí do plánování jim umožňuje lépe reagovat na potřeby a nám tak zvyšovat zisk.</p>

Zdroj: převzato od Marzuki (2009)

3.4.3 Výhody a nevýhody participace

Během pracovního setkání o pokroku implementace AÚ konaném v Newcastlu v prosinci 1999 byla vytvořena následující SWOT analýza (tab. 3) (Petts a Leach, 2000). Události se účastnil a případovými studii přispěl také zástupce Ministerstva

životního prostředí České republiky. Silnými stránkami je chápáno „co veřejnost může“, slabými stránkami je chápáno „čím může být účast veřejnosti oslabena“, příležitostmi „jaké účast veřejnosti nabízí možnosti“ a konečně hrozbami je chápána ve smyslu „účast veřejnosti může být ohrožena pokud ...“.

Tab. 3: SWOT analýza účasti veřejnosti

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Přinést nové technické znalosti</p> <p>Využití znalostí místního prostředí, které nejsou úřadům viditelné</p> <p>Podpořit různé pohledy na tematiku a tím identifikovat problémy, které by jinak nebyly objeveny</p> <p>Dovolit veřejnosti lépe pochopit celý systém</p> <p>Využití nadšení a entusiasmů veřejnosti</p> <p>Pomoci lepšímu hodnocení problematiky</p>	<p>Nedostatkem zdrojů (čas, peníze, personál)</p> <p>Nedostatečným právním rámcem</p> <p>Nedostatkem povědomí / zkušeností v oblasti participace</p> <p>Obtížemi při získávání přístupu k informacím</p> <p>Nedostatkem technické podpory pro veřejnost</p> <p>Věnováním omezené pozornosti participaci</p> <p>Samotná slabá účast veřejnosti je slabost</p>
Příležitosti	Hrozby
<p>Vybudovat důvěru a vyšší výkonnost</p> <p>Zlepšit životní prostředí, vybudovat komunitu a bránit plýtvání zdroji</p> <p>Posílit pravomoci lidí zahájením dialogu a zvyšováním otevřenosti procesů</p> <p>Rozšířit hranice důvěry a pochopení (spolupráce při řešení problémů)</p> <p>Předcházet konfliktům díky včasnému zapojení veřejnosti</p> <p>Ušetřit čas celkového rozhodování snížením odporu</p>	<p>Veřejnost si myslí, že proces je pouze formalitou (že rozhodnutí je již jasné)</p> <p>Menšiny hlasitým projevem dominují veřejným shromážděním</p> <p>Je nedostatek času pro rozhodnutí nebo projednání návrhů</p> <p>Neporozumění dlouhodobým důsledkům (např. pokud „plánovaný zisk“ vítězí nad dlouhodobými zájmy)</p> <p>Připomínky EIA nejsou kvalitní a nepokrývají všechny problémy</p>

Zdroj: převzato od Petts a Leach (2000)

Jak je možné postřehnout z obou případů vyjádření výhod a nevýhod participace, pojednávají o výhodách a nevýhodách spíše ze strany investora či veřejné správy. S jakými výhodami a nevýhodami se však setkává samotná veřejnost? Na základě předchozího textu této práce a dalších úvah lze sestavit následující tabulka 4, která toto vystihuje z pohledu samotné veřejnosti.

Tab. 4: Výhody a nevýhody participace z pohledu veřejnost

Výhody	Nevýhody
Možnost ovlivnit místní prostředí	Časová náročnost
Možnost navázání kontaktů	Nutnost vzdělávání se v oblasti
Tvorba komunit a zvyšování tak vlivu	Psychická náročnost
Zvýšení pocitu odpovědnosti	Administrativní zátěž
Zvýšení právního vědomí	

Zdroj: vlastní zpracování

3.4.4 Veřejnost a její postoje

Susskind in Morgan (1999) identifikoval 4 kategorie participujících komunit (skupin či spolků osob žijících v téže lokalitě či sdílejících společné zájmy):

- Ochránci, kteří jsou proti každému možnému ekonomickému rozvoji z důvodu ochrany životního prostředí a společenského dopadu.
- Nadšenci, kteří podporují jakýkoli návrhy rozvoje, které mohou ve svém výsledku přinést ekonomický prospěch.
- Ochránci, kteří zastávají oba směry v závislosti na úrovni spravedlivosti a otevřenosti rozhodovacího procesu, a kteří mohou tvořit až 50 % z komunity
- Ti, kteří se procesů nezúčastňují.

První kategorii ochránců lze dále specifikovat dle toho, jak píše např. Obluk (2011). Ten uvádí jako příklad nesprávné komunikace mezi účastníky procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí a veřejné zdraví některé nevhodné postoje jednotlivých hlavních aktérů tohoto procesu známé z mezinárodní praxe i z provádění procesu EIA v České republice. Jsou to:

- nevhodné postoje oznamovatele: NIMOB syndrom (Not In My Own Business) a VBP syndrom (Včera Bylo Pozdě),
- nevhodné postoje státní správy: NIMTO syndrom (Not In My Turn of Office)

- nevhodné postoje zpracovatele dokumentace vlivů záměru na životní prostředí: HUMI syndrom (Hodně Údajů Málo Informací) a ZBD syndrom (Závěry Bez Důkazů),
- nevhodné postoje veřejnosti: NIMBY syndrom (Not In My BackYard), BANANA syndrom (Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anyone), NOPE syndrom (Not On Planet Earth), 3 x N syndrom (Nikomu Nic Nevěřím).

Syndrom NIMBY (česky „ne na mém dvorku“) je způsoben ochranářskými postoji a opozičními taktikami skupin lidí, kteří čelí nežádoucímu rozvoji v jejich sousedství, přičemž tito lidé obvykle připouštějí, že rozvojová změna je pro území potřebná, ale ne v blízkosti jejich domovů (Dear, 1992). Syndromy BANANA („nestavte vůbec nikde nic poblíž nikoho“) spojovaný např. s větrnými farmami a NOPE syndrom neboli „ne na planetě Zemi“ jsou extrémnějšími případy NIMBY. Méně často lze v literatuře nalézt také syndrom – LULU (Locally Unacceptable Land Use – „místně nepřijatelné využití pozemku“), např. Morrissey a Browne (2004).

Hartley a Wood (2005) uvádějí syndrom NIMBY mezi bariérami efektivní participace, které existují i přes to, že účast veřejnosti je v literatuře široce popsána jakožto cenná součást procesu. „NIMBYsismus“ způsobuje obtíže při snaze o dosažení konsensu a neproduktivní dialog mezi zúčastněnými stranami. Výsledek procesu také záleží na použitých metodách participace a způsobech, jakými byla provedena, stejně tak jako na osobním přesvědčení zúčastněných stran. Dalšími bariérami může být:

- špatná znalost veřejnosti v oblasti plánování či práva,
- špatný přístup k informacím,
- nedostatečný přístup k právnímu poradenství,
- selhání možnosti ovlivnit rozhodovací proces (pocit, že připomínky nebyly zohledněny),
- špatně zvolený a provedený způsob účasti (ve smyslu metody účasti),
- regulační omezení (myšleno například ve smyslu délky lhůty k vyjadřování).

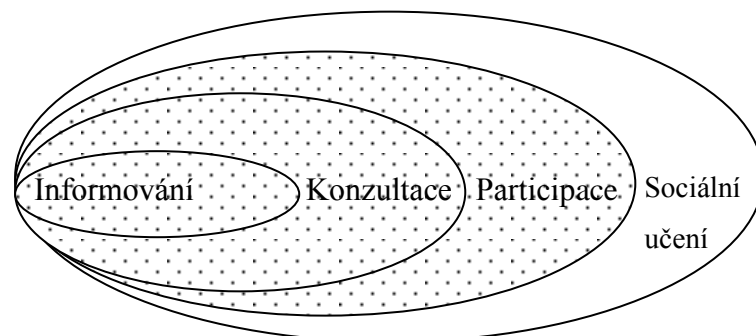
3.4.5 Metody, míry a náklady participace

Metody participace jdou ruku v ruce s mírou participace a dále s náklady na participaci potřebnými, jak bude popsáno dále.

Míru participace rozdělují např. Collins a Ison in Maier (2012) do 4 stupňů, kdy každý další v sobě zahrnuje aktivity předchozího (jak vyplývá také z obrázku 1):

- Informování – „Máme tento problém a známe jeho osvědčené řešení, které zrealizujeme.“ – užívaný v případech, kdy problém i jeho řešení jsou v dané komunitě známé, projekt již byl vytvořen za účasti veřejnosti v minulosti a obsahuje všechny základní parametry.
- Konzultace – „Máme tento problém a známe k němu několik různých řešení – pojďme vymyslet, které vybrat.“ – situace lišící se od předchozí v existenci několika variant řešení, zapojení probíhá ve smyslu výběru nejvhodnější z nich.
- Zapojení – „Máme tento problém, pojďme spolu vymyslet, jak přesně zadat jeho řešení a jak postupovat při výběru toho nejvhodnějšího.“ – rámcové řešení je ve spolupráci třeba upřesnit pro vytvoření variant.
- Sociální učení – „Někde je evidentně problém, pojďme uvažovat spolu, kde a v čem.“ – Problém s obtížně vystihnutelnou podstatou avšak se zjevnými projevy, kdy zapojení většího množství aktérů pomůže problém lépe popsat a identifikovat možnosti řešení. Kategorie je nazvána sociálním učení, protože vyřešení problému přináší poučení a napříště tento problém spadá do nižšího stupně míry participace. K pojmenování problematických mechanismů je participace a součinnost nezbytná.

Tento model postavení na teorii sociálního učení je spíše pomůckou pro stanovení potřebné míry participace podle typu úlohy.

Obr. 1: Model teorie sociálního učení

Zdroj: Collins a Ison in Maier , 2012

Tabulka 5 zpracovaná Mezinárodní asociací pro participaci (2014, více na <http://www.iap2.org.au/>), zobrazuje tzv. Spektrum participace veřejnosti. Je sestavena na základě předpokladu, že úroveň účasti veřejnosti je přímo vázána na úroveň potenciálního vlivu této veřejnosti na rozhodnutí. Jak ukazuje šipka, vliv se pohybuje od minimálního do maximálního. Úrovně účasti jsou rozděleny do 5 kategorií a to od informování až po zmocnění veřejnosti ve smyslu ponechání rozhodnutí v jejich rukou.

Tab. 5: Spektrum participace veřejnosti

↓							
Zmocnění	Nechat rozhodnutí v rukou veřejnosti.						
	Spolupráce	Zahrnutí	Konzultace	Informování			
	Budeme s vámi pracovat na formulaci rozhodnutí a začleňovat vaše rady a doporučení do rozhodnutí v co nejvyšší míře.	Budeme pracovat na zajištění vašich přání a obav. Ty se budou odrážet do rozvoje variant a budeme poskytovat zpětnou vazbu o tom, jak vaše vstupy ovlivňují rozhodnutí.	Budeme vás informovat, naslouchat a brát v potaz vaše obavy, dáme zpětnou vazbu na to, jak vliv veřejnosti ovlivní rozhodnutí. Budeme chtít slyšet zpětnou vazbu na návrhy a koncepce.	Budeme vás informovat.			
	Implementujeme vaše rozhodnutí.	Vést partnerství s veřejností ve všech hlediscích rozhodnutí, včetně rozvoje alternativ a identifikace preferovaného řešení.	Pracovat s veřejností v průběhu celého procesu k zohlednění veřejných zájmů a přání, které jsou důsledně zvažovány a snaží se být pochopeny.	Získání zpětné vazby k analýzám, variantám nebo řešením.	Poskytnout veřejnosti vyvážené a objektivní informace, které jim pomohou pochopit problém, varianty, příležitosti a/nebo řešení.	Slib veřejnosti	Cíle participace veřejnosti

Zdroj: Mezinárodní asociace pro participaci (2014)

Na obou příkladech jsou tak zřejmé společné kategorie a to informování, konzultace a zapojení. Vzhledem k procesu EIA můžeme vzít v potaz první tři kategorie: informování, konzultace a zahrnutí. Do určité míry by dala vzít v potaz i kategorie spolupráce.

To, v jaké úrovni participace se veřejnost nachází, dále souvisí i s metodami pro jejich zapojení (a následnými náklady). Pratchett (2000) zmiňuje nejčastější rozdělení těchto metod takto (pozn. dostupná vztahující se literatura pojednává o „metodách“ („methods“), výstižnější slovem by zde mohlo být spíše označení „nástroje“ („tools“):

- tradiční (např. veřejná setkání, přizvání do komisí, zasedání ve stylu „otázky a odpovědi“),
- orientované na účastníky ve smyslu průzkumů spokojenosti a dalších průzkumů veřejného mínění,
- inovativní a navržené tak, aby řešili konkrétní otázky (interaktivní www stránky, focus groups či referenda),
- inovativní a podporující občansovo zamyšlení se nad otázkami (občanské výbory či diskuze o tématu).

Metod (tedy nástrojů) je možné zmínit mnohem více, další např. již zmiňovaní autoři Hartley a Wood (2005), kteří při svém výzkumu o vnímání významu praktické aplikace AÚ v procesu EIA zaznamenávali metody participace. Mezi nimi se objevily tyto: veřejné prohlídky, setkání pro vysvětlení předběžných návrhů, devět týdnů konzultací před předložením plánovací dokumentace, obecní bulletiny, oznámení v místních novinách, veřejné šetření, neformální diskuze mezi akčními skupinami a zhotovitelem dokumentace či podávání námitek veřejností (např. ve formě dopisů). Další metody sumarizují na základě prozkoumání děl různých autorů z oboru např. i Petts a Leach (2000).

Z předchozích výčtů si lze povšimnout, že tyto nástroje pro zapojení mohou být iniciovány jak ze strany investora (zorganizování diskuze, vytvoření www stránek), tak ze strany veřejnosti (referendum, občanský výbor, ...), i ze strany obcí a veřejné správy (obecní bulletiny). V procesu EIA se oficiálně nachází pouze veřejné projednání a možnost podávat připomínky k jednotlivým částem procesu. Občané, občanská

sdružení i obce využívají také peticí, které k připomínkám přikládají na zdůraznění síly názoru. Využít však všechny ostatní metody je také možné, ne-li vítané.

Na závěr této kapitoly je důležité zmínit také otázku finanční. Audit Commission (Kontrolní komise – statutární společnost ve Spojeném království, in Petts a Leach 2000) porovnávala několik různých metod dle relativních nákladů, kdy jako nejméně nákladná metoda bylo zjištěno užití virtuálních konzultací (což je poněkud moderní způsob). Ty lze provádět za pomoci internetu odkudkoli, snižují se tak náklady na čas, cestovné, prostory i pomocné síly. Referenda byla označena jako relativně nenákladný způsob zjišťování názoru velkého množství lidí. Jako nákladově náročné byly označeny občanské poroty (nástroj pro zapojování občanů do rozhodování a odborných technických debat). Při této metodě je třeba zkušeného facilitátora, časových nákladů úředníků a nutnosti platit členy poroty. Tato metoda by se dala srovnat s klasickým veřejným projednáním v rámci procesu EIA. Náklady se samozřejmě liší také s rozsahem procesu.

4 Praktická část a výsledky práce

4.1 Metodika

4.1.1 Popis metodiky

Teoretická část této práce byla literárním přehledem problematiky participace veřejnosti na procesu EIA. Při zpracování bylo využito českých i zahraničních zdrojů. Autorka čerpala z knižních zdrojů, vědeckých článků, legislativních dokumentů i specifických webových portálů zaměřených na danou problematiku.

Praktická část práce využívá zveřejněné údaje a dokumenty k záměrům procesu EIA v České republice, které jsou volně dostupné na portálu <http://portal.cenia.cz/> (dále jen portál).

Z pohledu časového období jsou do analýzy zahrnuty pouze případy, které k datu 13. 7. 2014 spadaly do časového rámce poslední změny záměru od 1. 1. 2004 až poslední změny do 31. 12. 2013. Záměry jsou tedy dle tohoto kritéria ohraničeny 10letým obdobím.

V prvních krocích autorka pomocí údajů na portále vyfiltrovala pět kategorií případů ve stavu „Stanovisko“, které obsahovaly 6 více případů. Poté vyřadila z těchto záměrů ty, které zasahovaly za hranice Jihomoravského kraje či k nim nebyly podávány žádné připomínky ze strany veřejnosti. Následně bylo stanoveno 14 tematických kategorií připomínek (např. „fauna a flóra“, „ovzduší“ apod.).

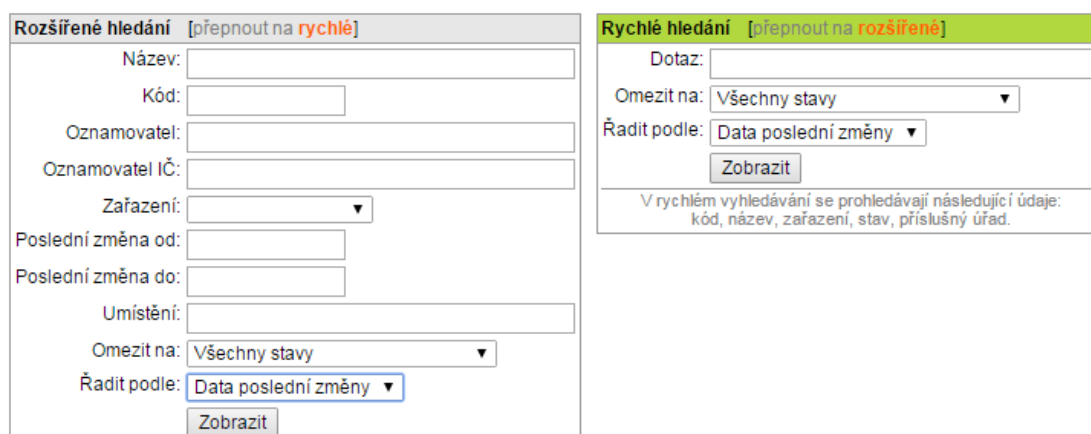
Do kategorií byly rozčleněny také vyjadřující se subjekty veřejnosti. Každé z těchto kategorií byly po konzultaci s vedoucím práce přiřazeny koeficienty. Ty byly nazvány jako „koeficienty významnosti“, jelikož vyjadřují váhy připomínek jednotlivých kategorií vyjadřujících se subjektů.

Z portálu byly k jednotlivým případům také zjišťovány údaje o vydaných stanoviscích (souhlasné/nesouhlasné), počet katastrálních území jednotlivých záměrů a příslušný úřad.

Po samotné analýze připomínek jednotlivých tematických kategorií připomínek byly tyto sečteny za všechny záměry dohromady a došlo k zohlednění katastrálních území (vydělením počtu připomínek počtem katastrálních území u každého případu

zvlášť). Na výsledky byly aplikovány koeficienty významnosti vyjadřujících se subjektů. Poté byla vyhodnocena kategorie připomínek, která dosáhla nejvyššího čísla (v tomto případě to byla kategorie „fauna a flóra“). Následně byl z každé kategorie případů vybrán jeden s právě nejvyšším počtem připomínek v kategorii „fauna a flóra“. Načež byly připomínky veřejnosti vztahující se k této kategorii analyzovány jedna po druhé z hlediska relevantnosti. Na konci bylo zhodnoceno, zda tyto připomínky ovlivnily či neovlivnily závěrečné stanovisko případu. Následující odstavce tento postup podrobně popisují.

Při filtrování záměrů na portále bylo využito rozšířené vyhledávání, které umožňuje uživateli filtrovat záměry kromě jiného i dle zařazení, posledních změn záměru od a do, umístění a stavu. Právě tyto zmíněné položky byly při filtrování využity. Rozdíl mezi rychlým a rozšířeným vyhledáváním znázorňuje Obr. 2.

Obr. 2: Porovnání rozšířeného a rychlého hledání na portále <http://portal.cenia.cz/>

Zdroj: vlastní zpracování dle <http://portal.cenia.cz/>

Analýza se soustředí na Jihomoravský kraj. Záměry, které svým rozsahem přesahovaly hranice Jihomoravského kraje, byly z analýzy vyřazeny. To, zda záměr přesahuje svojí rozlohou hranice kraje, bylo zjišťováno z kolonky „Umístění“, která je na portále uvedena u každého případu. Každý záměr, který minimálně jedním katastrálním územím nespadal do Jihomoravského kraje, byl z analýzy tedy vyřazen a pro účely této práce označován jako „místně nezahrnutý“ (vysvětlení pojmů viz také

Slovník názvosloví v přílohách této práce). Kdy k tomuto kroku došlo z hlediska posloupnosti aplikace metodiky, je popsáno dále.

Při filtrování přes rozšíření vyhledávání byly vyplňovány následující položky: „Zařazení“ (vždy filtrovány jednotlivé kategorie případů), „Poslední změna od“ a „Poslední změna do“ (viz výše zmiňované časové ohraničení), „Umístění“ (Jihomoravský kraj) a „Omezit na“ (Stanovisko). V programu Excel byla vytvořena tabulka, která zobrazovala všechny kategorie záměrů, které obsahovaly ve stavu Stanovisko minimálně jeden případ.

Následně byly brány v úvahu pouze kategorie záměrů, které obsahovaly 6 a více případů ve stavu Stanovisko. Stanovením této hranice se tak počet případů omezil.

Teprve v této fázi došlo k výše zmiňovanému vyřazení místně nezahrnutých záměrů (dle výše uvedeného postupu). Dále bylo nutno vyřadit případy, ke kterým veřejnost nepodávala žádné připomínky. Tyto případy byly dále označovány jako případy „bez připomínek“.

Při aplikaci metodiky vzešlo najevo, že i když mají být na portále zveřejněny všechny dokumenty k případům (a tedy logicky i dokumenty, ve kterých jsou k nalezení připomínky veřejnosti, které tato analýza využívá), ne vždy tomu tak bylo. Tyto případy byly označeny jako „kategorie nedohledaných“ a nebylo s nimi dále pracováno.

K datu 13. 7. 2014 také došlo k hrubé analýze jednotlivých připomínek formou pročítání jednotlivých připomínek k záměrům. Následně bylo stanoveno 13 kategorií připomínek. Tyto kategorie zobrazuje tabulka 6. Byla stanovena také 1 kategorie, která byla nazvána „proces“. Důvodem stanovení této zvláštní kategorie bylo autorkou postřehnuté velké množství připomínek netýkajících se přímo životního prostředí (tedy např. fauny a flóry, vod atd.), ale právě připomínek k procesu, osočování z bagatelizace apod. Tato kategorie byla následně oddělována od ostatních kategorií, v grafu např. barevným odlišením. Slouží pouze jako doplňková a nebude jí věnována pozornost. Připomínky týkající se jiných záležitostí než vymezených v tabulce 6 nebyly při analýze zohledňovány.

Každá připomínka, která do dané kategorie připomínek spadala, byla započítána jako „+1“. Pokud se připomínka vztahovala na více kategorií zároveň (např. si občané stěžovali na kumulaci záměru a následný vliv na NATURA 2000), „+1“ bylo

započítáno do obou kategorií (tedy do „kumulace“ a zároveň „fauna a flóra“). Dále nastaly situace, kdy se připomínka vztahovala vícekrát na jednu kategorii (např. si občané stěžovali na vliv na ptáky a zároveň na ohrožení biokoridorů). V tomto vzorovém případě bylo započítáno „+2“ u kategorie „fauna a flóra“. Následně byly připomínky sečteny dle kategorií připomínek. Zároveň se sledovalo, který subjekt danou připomínku podává (pro účel následné aplikace koeficientů významnosti subjektů). Kompletní výsledky lze nalézt v přílohách této práce. Po sečtení počtů připomínek za jednotlivé kategorie připomínek došlo k zohlednění katastrálních území (vydělením počtu připomínek vždy počtem katastrálních území daného záměru) a následně byly na výsledky vynásobením aplikovány koeficienty významnosti subjektů (viz dále).

Analyzovány byly připomínky podané k oznámením, dokumentacím a posudkům. Připomínky k veřejným projednáním analyzovány nebyly (z důvodu jejich nestrukturovanosti). Dále nebyly zahrnuty připomínky k tzv. naturovým posudkům. Analyzovány byly texty připomínek v nezkrácených verzích, pokud byly dostupné. Pokud nebyly dostupné, byly analyzovány zkrácené texty připomínek.

Započítávány jsou pouze negativní typy připomínek. To znamená, že ti, kdo se záměrem souhlasili (např. obce, které pouze podávaly informaci o vyvěšení informace o zahájení procesu na úřední desce či občané, kteří svým vyjádřením projevíli souhlas se záměrem) nejsou vůbec v analýze zmiňováni. Tento případ nastal také např. při vyjádřeních k posudkům, jejichž stanoviska jsou nesouhlasná. Tato vyjádření totiž obvykle vyjadřují souhlas se závěry posudku – tedy s nedoporučením záměru.

Do kategorií byly rozčleněny také vyjadřující se subjekty (dále označovány jako „kategorie subjektů“). Tabulka 7 vyjadřuje obecné pojetí jednotlivých kategorií subjektů. Těm byly po konzultaci s vedoucím práce přiřazeny koeficienty, které určují váhu připomínek – podrobněji tabulka 8.

Z kategorie subjektů občanských a jiných sdružení (kategorie „OS“) byla vyřazena Česká společnost ornitologická (což je „*dobrovolné zájmové sdružení profesionálních pracovníků i amatérů zabývajících se výzkumem a ochranou ptáků, zájemců o pozorování ptáků a milovníků přírody*“, více na <http://www.cso.cz/>). Důvodem je jejich jednostrannost zájmu, která by znemožnila objektivní sumarizaci výsledků.

Přesněji řečeno, toto sdružení se sice stejně jako všechny ostatní sdružení a subjekty z této kategorie reprezentuje nějaký svůj zvolený zájem, z jejich vyjádření je však zřejmé, že všechny připomínky by spadaly do kategorie připomínek „fauna a flóra“. To by, jak již bylo zmíněno výše, znemožnilo objektivní vyhodnocení celé analýzy. V tomto případě by se dalo také argumentovat, že např. OS Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu bude také vyznávat také pouze svůj zájem, pro který bylo založeno. Z výsledků je však zřejmé, že tyto zájmy jsou širší.

Tab. 6: Kategorie připomínek a jejich vymezení

Název kategorie	Vymezení kategorie
umístění	Týkající se územních plánů, jejich nezohlednění, chybného územního rozhodnutí pro záměr nebo jeho varianty, požadavek vydání rozhodnutí, stížnosti na vzdálenosti záměrů od lidského obydlí, žádost o vystavění bariéry mezi záměrem a obydlím, dotčení pozemku záměrem, požadavek na bariéru mezi záměrem a obydlím, připomínky související se sítí TEN-T a k situování i v rámci nivelet apod.
fauna a flora	Týkající se všeho, co v sobě zahrnuje faunu a flóru, vč. vlivu na biokoridory, týkající se soustavy NATURA 2000, chráněných přírodních památek apod., kromě připomínek ke hmyzu ve smyslu obtěžování jím.
hluk	Připomínky týkající se hluku a dalších rušivých účinků jakou jsou stíny, vibrace, problikávání, světelné znečištění, dynamický pohyb apod.
obecně	Připomínky blíže nespecifikované ve smyslu „vliv na životní prostředí“, „vliv na pohodu obyvatel“, „kvalita života“, „nedodržení hygienických limitů“ bez bližší specifikace, dále vliv na zdraví, bezpečnost, obtěžování hmyzem a hlodavci, „psychická pohoda“, „kvalita života“ – veřejností obecně zmiňované pojmy, které nelze konkrétně zařadit do ostatních kategorií.
socio-ekonomické	Připomínky týkající se ekonomického významu, chybného prospěchu záměru, otázek potřeby záměru, ceny nemovitostí v okolí záměru, otázky významu záměru z hlediska nových pracovních míst, znehodnocení majetku občanů, osočování z plýtvání veřejnými prostředky, vliv záměru na rozvoj obcí, pokles její atraktivit a odchod (mladých) lidí z obcí, otázka financování záměru (např. že je placený z peněz daňových poplatníků).
kumulace	Nazývání postupu salámovou metodou, požadavek koncepčního přístupu, obava z kumulace s jinými záměry, požadavek posuzování v celé délce (u dálnic a silnic), požadavek SEA apod.

Název kategorie	Vymezení kategorie
krajina	Připomínky týkající se krajiny a krajinného rázu, neestetičnosti záměru, viditelnosti obce, vizuálního dojmu apod.
ovzduší	Připomínky týkajících se obecně „ovzduší“, dále konkrétněji emisí, prachu, peří a jiných znečišťovacích látek, vlivu na klima apod.
vody a půdy	Připomínky týkající se všech druhů vod i otázek jako je meliorace, připomínky týkající se stavu půd a ohrožení jejího rozsahu a kvality (eroze, snížení diversifikace pěstovaných plodin, pěstování révy...) apod.
turismus	Připomínky týkající se rekreačního potenciálu místa záměru, rekreace jako takové, omezení turistiky kvůli záměru, lázeňství i atraktivitě území z hlediska turistiky a rekreace.
doprava	Týkající se zvýšené dopravy během výstavby záměru i po, dále dopravního napojení apod.
technologie	Týkající se použitých technologií, možností havárií, úniku látek, výbuchů, havarijních stavů, aplikace, uskladnění a nakládání s látkami a odpadem (u bioplynových stanic) apod.
proces	Připomínky k nastaveným postupům a procesu (např. osočování ze zmatečnosti, nepravdivých, zavádějících, nepodložených či zastaralých údajů), podezřívání ze zamlčování, manipulací, bagatelizací, předjímání, rozporu ve tvrzení, ignorace legislativy a dokumentů (kromě těch souvisejících s územním plánováním), porušení různých smluv, chybí něčí stanovisko, odkazování na špatné zkušenosti z minulosti, rozpor s dřívějším stanoviskem či nesouhlas jiných subjektů, vyzdvihování nedůvěryhodnosti či nezkušenosti v oboru oznamovatele či zpracovatele posudku, oznamovatel předjímá (upřednostňuje) nějaké řešení či celkově upřednostnění varianty nebo řešení, nebrány ohledy na připomínky, jejich záměrná úprava či zkracování, požadavek seriózního zdůvodnění potřeby záměru apod.

Tab. 7: Obecné pojetí kategorií subjektů

Zkratka	Název	Zahrnuje subjekty
D	DÚSC	Pro účely této práce zařazeno do veřejnosti. Patří sem dotčené územně správní celky (obce, města, městské části) i v případě spojení s peticí občanů, či v případě vyjádření náměstka či místostarosty za celek. Rada Jihomoravského kraje.
DS	nedotčené celky	Pro účely této práce zařazeno do veřejnosti. Patří sem nedotčené územně správní celky (obce, města, městské části), mikroregiony, dobrovolné svazky obcí a rady krajů jiných než Jihomoravského kraje.
O	občané jednotlivci	Patří sem občané jednotlivci a až 5 členné skupiny, dále subjekty s označením jako „rodina“, „manželé“, jednotlivci „s rodinou“.
OS	občanská sdružení	Zahrnuje občanská sdružení vč. mysliveckých a hasičských, osadní výbory, sdružení vlastníků bytů, vč. případů, kdy subjekt připojil petici občanů.
S	skupiny	Zahrnuje skupiny občanů převyšující počet 5 nebo označené v textu jako např. „občané obce ...“, kde se dá z označení předpokládat převýšení počtu 5 jednotlivců.
SP	petice	Zahrnuje petice a to bez ohledu na počet podpisů.
J	jiné	Zahrnuje jiné subjekty vystupující jako veřejnost, většinou podnikatelé, výdělečné společnosti.

Po konzultaci s vedoucím práce byly subjektům přiděleny koeficienty významnosti subjektů, které vidíme v tabulce 8. V pravé části tabulky jsou okomentovány důvody, proč byly zvoleny právě tyto koeficienty. Koeficienty pro účel práce představují váhy připomínek.

Tab. 8: Kategorie subjektů, přiřazené koeficienty a argumenty zvolení přidělených koeficientů

Subjekt	Koeficient	Argumenty
D	1	Tento koeficient byl zvolen jako výchozí a od něj se odvozovaly následující. Subjekty v této kategorii zastupují a jednájí za své obyvatele, zastupitelstvo je voleno obyvatelem. Obec navíc chrání veřejný zájem a ten by měl být nad soukromým zájmem jedince. Nebyl zde dělán rozdíl mezi vyjádřením starostů či místostarostů a samotné obce (protože starosta je volen zastupitelstvem, kterému se také za výkon své funkce zodpovídá, a zastupuje ho jeden či více místostarostů). Dále nebyly z důvodu zjednodušení odlišovány případy, ke kterým byla připojena petice či podpisové archy.
DS	0,5	I tyto subjekty zastupují a jednájí za své obyvatele, větší váhu by však měla mít obec, na jejímž katastru se záměr vyskytuje. Pokud má tedy tato kategorie hodnotu 0,5, hodnota rovna 2 subjektů této kategorie se rovná hodnotě 1 kategorie „D“ uvedené výše. Zároveň jsou zde pro zjednodušení zařazeny dobrovolné svazky obcí, rady krajů jiných než je Jihomoravský kraj a vyjádření valných hromad mikroregionů.
O	0,1	Nejmenší jednotka reprezentující „nejmenší zájem“ zahrnuje vyjádření 1–5 občanů. Ačkoli se v procesu EIA posuzuje každá z došlých připomínek, pokud by tito občané vyvinuli větší aktivitu a spojili se do větších celků, mohly by jejich připomínky padnout na úrodnější půdu a vyvolávat výraz většího významu. Nejčastěji se zde vyskytovaly rodiny či jednotlivci.
OS	0,5	Ačkoli jde občanské sdružení založit už od 3 osob, čímž by se tato kategorie subjektů v podstatě rovnala kategorii „O“, je zde nutná iniciativa k založení, nastudování právních podmínek apod. Pokud občanské sdružení připojilo petici, nebylo toto

Subjekt	Koeficient	Argumenty
		bráno z důvodu zjednodušení v úvahu. Proti tomuto koeficientu by se dalo argumentovat ve smyslu, že občanská sdružení typu Hnutí DUHA apod. je svým významem odlišné od sdružení typu myslivecké sdružení apod. V práci se pro zjednodušení předpokládá, že jednotlivými případy se pravděpodobně nezajímá celé početné sdružení.
S	0,5	Zahrnuje občany, kteří se vyjadřovali v počtu 6 a vyšším. Tyto skupiny občanů dostávají stejný koeficient jako kategorie subjektů „OS“ z důvodu, že jakmile se více občanů sdruží do početnější skupiny, vyžaduje to vyšší míru iniciativy a organizovanosti. Pokud u připomínek nebylo určeno přesně, kolik má skupina členů, byla z důvodu zjednodušení automaticky považována za patřící do této kategorie.
SP	1	Ačkoli by se dalo argumentovat, že při sepisování petice se dostávají do popředí především názory jejich iniciátorů, je zde také skutečnost, že petice, aby měla váhu, musí obsahovat k danému území dostatečný poměr podpisů.
J	0,5	Podnikatele či jiné výdělečné společnosti. Ostatní subjekty, nezahrnuté do předchozích kategorií.

Z celkových výsledků pak byly zjištěny údaje o počtu subjektů v jednotlivých kategoriích subjektů. Takto tedy bylo zjištěno, které subjekty z analyzovaných případů se zapojovaly do procesu nejvíce či nejméně a jejich přesné počty. Zde je nutné zdůraznit, jakým způsobem bylo dosaženo celkového počtu vyjadřujících se subjektů (či počtů subjektů v jednotlivých kategoriích subjektů). Pokud se subjekt (např. občanské sdružení) vyjádřil v průběhu procesu k oznámení, dokumentaci i posudku (tedy ke všem částem procesu), byl započítán do kategorie vyjadřujících se subjektů počet 3. Pokud se subjekt vyjádřil ke dvěma částem (např. k oznámení a k dokumentaci), byl započítán do kategorie vyjadřujících se subjektů počet 2. Pokud pouze k jedné části procesu (např. k oznámení), byl započítán počet 1.

Jelikož sledované záměry byly různých velikostí, bylo třeba zohlednit také jejich rozlohu. K tomu byly využity data uvedená na portále u každého případu popisující, do kterých katastrálních území záměr zasahuje. Tento krok bylo třeba vykonat, aby se předešlo neobjektivnímu hodnocení; přesněji, že záměr zasahující do více katastrálních území bude mít více vyjadřujících se subjektů a tím pádem více připomínek. Zohlednění rozlohy probíhalo prostým vydělením počtu připomínek počtem katastrálních území jednotlivých záměrů.

Po tomto kroku byly na výsledky vynásobením aplikovány koeficienty významnosti subjektů. Dále došlo k součtu připomínek za jednotlivé kategorie připomínek před i po aplikaci koeficientu. Tyto výsledky byly následně porovnány a bylo zjišťováno, jak zavedené koeficienty významnosti subjektů ovlivnily celkové výsledky. Poté byla vyhodnocena kategorie připomínek, která dosáhla nejvyšší hodnoty za všechny záměry dohromady po aplikaci koeficientů významnosti subjektů.

Tato nejvýše hodnocená kategorie byla dále využita při zkoumání relevantnosti připomínek. Z každé kategorie případů byl vybrán jeden případ, ve kterém se nacházel největší počet připomínek právě z nejvýše hodnocené kategorie připomínek. Jejich jednotlivé připomínky vztahující se k této kategorii byly podrobně analyzovány z hlediska relevantnosti. K tomuto posouzení bylo využito odpovědí posuzovatelů na připomínky. Následně byly slovně stanoveny závěry (připomínka je relevantní, připomínka není relevantní či nelze posoudit relevantnost). V případě připomínek v rámci zjišťovacího řízení jsou připomínky považovány za relevantní, jsou-li nařízeny zpracovateli dokumentace vzít do úvahy při jejím zpracování.

Z analýzy bylo v neposlední řadě možné zjistit, kolik záměrů dostalo souhlasné či nesouhlasné stanovisko či pod jaký příslušný úřad nejčastěji případy spadaly, tj. který typ úřadu je nejčastěji posuzoval. Možnosti příslušných úřadů jsou dvě, a to krajský úřad (označován jako „JMK“) či Ministerstvo životního prostředí (dále ministerstvo či zkratka MŽP). Portál rozlišuje případy připadající přímo pod ministerstvo či pod odbor ministerstva (v případě zkoumaného území označovaného jako „MŽP OVSS VII“, kde římská číslice označuje příslušnost k odboru dislokovanému do Brna). Případy spadající pod MŽP a MŽP OVSS VII byly sloučeny pro zjednodušení do jedné kategorie nazvané „sloučená kategorie MŽP“. Následně bylo sečteno, kolik subjektů veřejnosti se

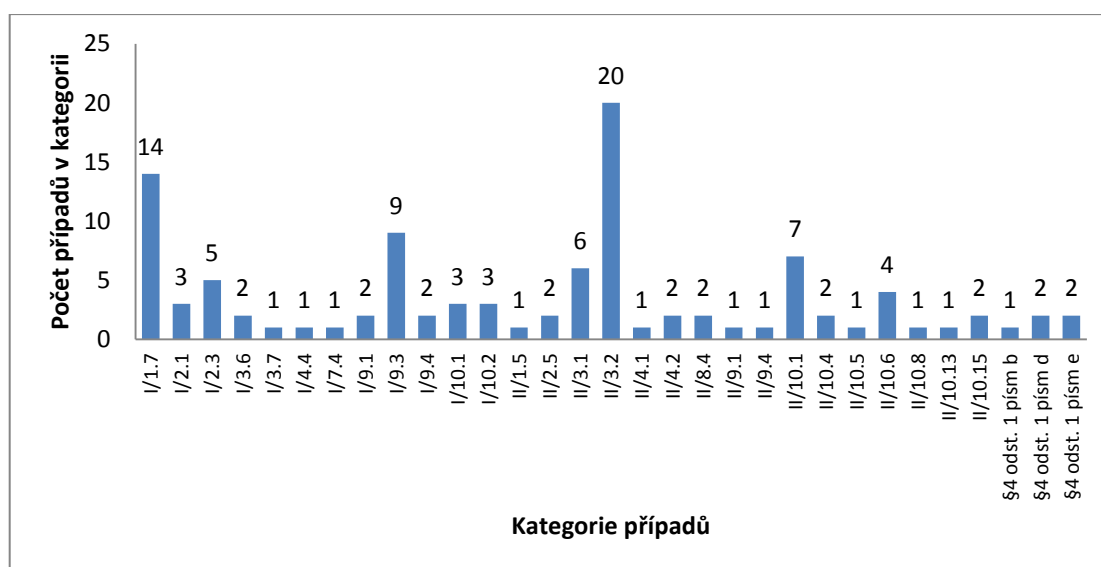
vyjádřilo k případům spadajícím pod JMK, a kolik subjektů veřejnosti se vyjádřilo k případům spadajícím pod sloučenou kategorii MŽP. Spolu s využitím znalosti počtu katastrálních území byla dle následujícího vzorce stanovena míra vyjadřování veřejnosti k záměrům dle příslušného úřadu. Vyšší hodnota výsledku svědčila o hojnějším vyjadřování se veřejnosti k tomu úřadu, který této hodnoty dosáhl. Výpočet znázorňuje následující vzorec.

$$= \frac{\text{počet vyjadřujících se subjektů k danému úřadu}}{\text{suma k.ú.případů spadajících pod daný úřad}} * \frac{1}{\text{počet případů spadajících pod daný úřad}}$$

4.2 Aplikace metodiky

4.2.1 Vymezení případů pro účel analýzy připomínek

První graf zobrazuje kategorie případů, ve kterých se ke dni analýzy nacházel minimálně 1 případ ve stavu stanoviska. Celkový počet případů byl 105, což však neodpovídá faktickému počtu případů (102). Rozdíl je způsoben tím, že některé případy jsou zařazeny do více kategorií navzájem. Tato skutečnost však nijak neovlivňuje následující postup.

Graf 1: Počet případů v jednotlivých kategoriích ve stavu stanoviska ke dni analýzy

Legenda: z důvodu rozsáhlosti je legenda k nalezení v příloze č. 9 této práce

Kategorie byly následně pro účel analýzy početně omezeny na kategorie obsahující 6 a více případů ve stavu stanoviska. K účelům analýzy tak vzešlo 5 kategorií případů a soubor se tak zredukoval na 56 případů, se kterými bylo následně podrobněji pracováno. Tyto kategorie jsou spolu s jejich celým názvem pro přehledné znázornění uvedeny v tabulce 9.

Tab. 9: Pět kategorií případů určených k následné analýze a jejich počet případů ve stavu stanoviska (min. 6)

Kategorie	Celý název kategorie	Poč. případů
I/1.7	Chov hospodářských zvířat s kapacitou nad 180 dobytčích jednotek (1 dobytčí jednotka = 500 kg živé hmotnosti)	14
I/9.3	Novostavby, rozšiřování a přeložky dálnic a rychlostních silnic	9
II/3.1	Zařízení ke spalování paliv o jmenovitém tepelném výkonu od 50 do 200 MW	6
II/3.2	Větrné elektrárny s celkovým instalovaným výkonem vyšším než 500 kWe nebo s výškou stožanu přesahující 35 metrů	20
II/10.1	Zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně-chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů	7
Celkem		56

Dále bylo třeba vyřadit záměry, které zasahují přes hranice Jihomoravského kraje (místně nezahrnuté). Tyto záměry byly celkem 2. Jejich popis znázorňuje tabulka 10. Jak vidíme, oba záměry dostaly stanovisko souhlasné a týkaly se výstavby dálnice či rychlostní silnice z kategorie případů I/9.3. Těmito místně nezahrnutými případy se tedy analýza dále nezabývá a dále se pokračovalo s počtem případů 54.

Tab. 10: Místně nezahrnuté záměry

Kategorie	Kód záměru	Název záměru	Umístění (kraje)	Stanovisko
I/9.3	MZP161	Dálnice D1 – Mirošovice – Kývalka, zkapacitnění	Jihomoravský, Vysočina, Středočeský	Souhlasné
	MZP066	Rychlostní silnice R 55, stavba 5508 Staré Město – Moravský Písek	Jihomoravský, Zlínský	Souhlasné

Legenda: I/9.3 – Novostavby, rozšiřování a přeložky dálnic a rychlostních silnic

Dále byly vyřazeny případy, ke kterým veřejnost nepodávala žádné připomínky. Těch bylo celkem 10 a jak je vidět na tabulce 11, 7 z nich se nacházelo v kategorii případů I/1.7 a 3 se nacházely v kategorii případů II/10.1. Tímto krokem se počet případů k analýze snížil na 44 a dále se uvažují pouze případy, ke kterým veřejnost připomínky podávala.

Tab. 11: Záměry (případy) bez připomínek vč. stanoviska rozdělené dle kategorií záměrů

Kategorie	Kód	Název záměru	Stanovisko
I/1.7	JHM993	Chov prasat, středisko Větrná	Souhlasné
	JHM970	Haly na chov prasat, středisko Hostěradice	Souhlasné
	JHM857	Farma pro výkrm brojlerových kuřat Valtovice	Souhlasné
	JHM748	Rozšíření areálu ŽV GRANERO Vlasatice	Souhlasné
	JHM710	Farma výkrmu prasat Hostěradice	Souhlasné
	JHM138	Drůbežárna Trboušany	Souhlasné
	JHM069	Středisko pro chov 300 000 nosnic Vratěnin	Souhlasné
II/10.1	OV7106	Provozně technický areál Hodonín Pánov	Souhlasné
	JHM425	Centrum pro nakládání s odpady z mikroregionu Strážnicko	Souhlasné
	JHM115	Odpadové hospodářství mikroregionu Kloboucko 2. etapa	Souhlasné

Legenda: : I/1.7 – Chov hospodářských zvířat s kapacitou nad 180 dobytčích jednotek (1 dobytčí jednotka = 500 kg živé hmotnosti), II/10.1 – Zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně-chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů

Kompletním prozkoumáním všech dostupných dokumentů vzešly najevo 2 nedohledané (nekompletní) případy. Podrobnosti uvádí tabulka 12. Tímto se tedy počet případů, u kterých je možnost analyzovat připomínky, snížil na počet 42 a tento počet je již pro účely analýzy připomínek konečný.

Tab. 12: Nedohledané (nekompletní) případy

Kategorie	Kód záměru	Název	Stanovisko	Nedohledané dokumenty
I/1.7	JHM212	Výstavba farem pro výkrm drůbeže a prasat Hrádek	Souhlasné	K posudku se vyjádřilo OS Za životní prostředí Velkého Karlova

Kategorie	Kód záměru	Název	Stanovisko	Nedohledané dokumenty
II/3.2	JHM182	Větrné elektrárny Veselí nad Moravou	Souhlasné	K posudku se vyjádřilo Město Veselí nad Moravou – starosta města

Legenda: I/1.7 – Chov hospodářských zvířat s kapacitou nad 180 dobytčích jednotek (1 dobytčí jednotka = 500 kg živé hmotnosti), II/3.2 – Větrné elektrárny s celkovým instalovaným výkonem vyšším než 500 kWe nebo s výškou stojanu přesahující 35 metrů

Závěrem této části je zde pro přehlednost uvedena tabulka 13, která sumarizuje předchozí postup.

Tab. 13: Sumarizace první části postupu

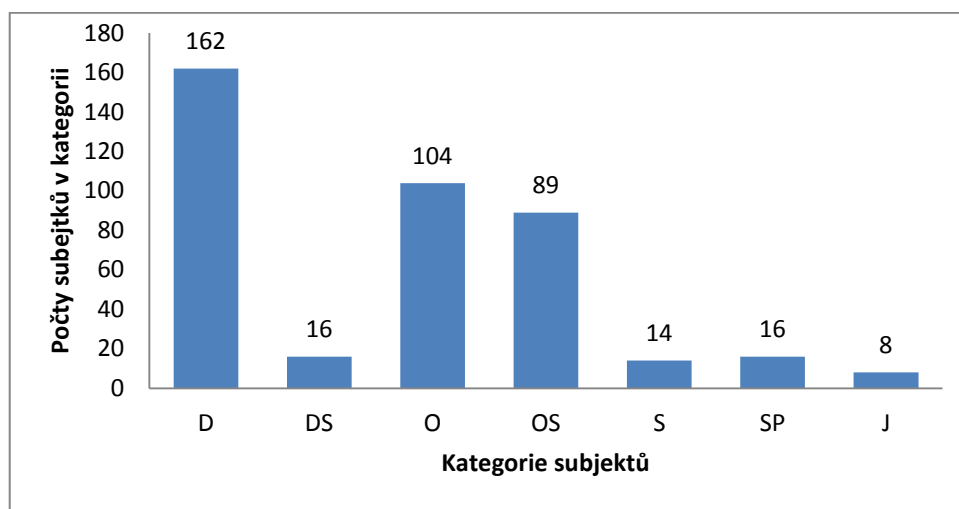
Kategorie záměrů	Stanovisko	Místně nezahrnuté	Bez připomínek	Nedohledáno	Celkem analyzováno
I/1.7	14	0	7	1	6
I/9.3	9	2	0	0	7
II/3.1	6	0	0	0	6
II/3.2	20	0	0	1	19
II/10.1	7	0	3	0	4
SUMA	56	2	10	2	42

Legenda: I/1.7 – Chov hospodářských zvířat s kapacitou nad 180 dobytčích jednotek (1 dobytčí jednotka = 500 kg živé hmotnosti), I/9.3 – Novostavby, rozšiřování a přeložky dálnic a rychlostních silnic, II/3.1 – Zařízení ke spalování paliv o jmenovitém tepelném výkonu od 50 do 200 MW, II/3.2 – Větrné elektrárny s celkovým instalovaným výkonem vyšším než 500 kWe nebo s výškou stojanu přesahující 35 metrů, II/10.1 – Zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně-chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů.

4.2.2 Dílčí analýzy

4.2.2.1 Analýza subjektů

Jak je vidět z grafu 2, který vyjadřuje absolutní počty, kolikrát se jednotlivé kategorie subjektů vyjadřovaly k analyzovaným případům, nejpočetněji zastoupenou skupinou jsou zde kategorie DÚSC, tedy obce aj. Zajímavá je skutečnost, že kategorie subjektů „občané jednotlivci či skupiny 2–5 občanů“ je druhá nejpočetnější. Hned za ní se umístila „sružení“. Nejméně početnou kategorií byla kategorie „jiné subjekty“.

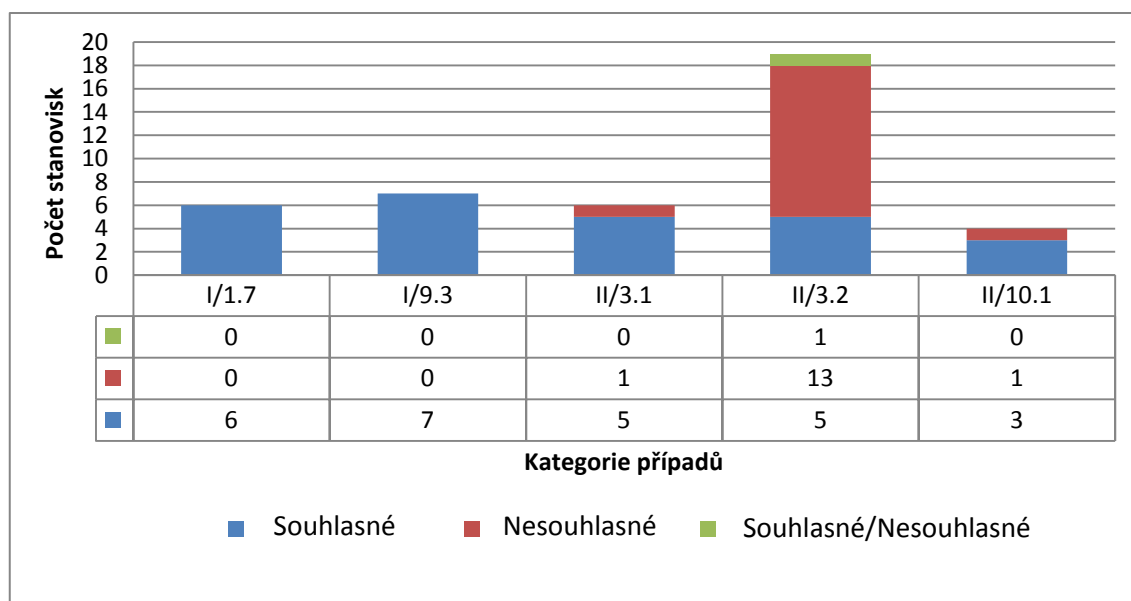
Graf 2: Počty připomínajících subjektů v jednotlivých kategoriích subjektů

Legenda: D – dotčené územně správní celky, S – skupiny občanů 6 a více, DS – nedotčené územně správní celky aj., O – občané jednotlivci či skupiny 2–5 občanů, SP – petice, OS – sružení (občanská, myslivecká aj.), J – jiné subjekty, výdělečné společnosti

4.2.2.2 Analýza stanovisek

Za všechny kategorie případů mělo převahu stanovisko souhlasné a to u 26 případů. Celkem 15 případů skončilo se stanoviskem nesouhlasným a jeden se stanoviskem souhlasným/nesouhlasným. Z hlediska jednotlivých kategorií případů převládá u všech počet souhlasných nad nesouhlasnými. Jak je dále vidět z grafu 3, toto jediné neplatí v kategorii případů II/3.2 Větrné elektrárny s celkovým instalovaným výkonem vyšším než 500 kWe nebo s výškou stožanu přesahující 35 metrů, kde z 19 případů bylo k 13 vydáno stanovisko nesouhlasné, k 5 souhlasné a také zde, jako u jediné ze všech

sledovaných kategorií, bylo vydáno již zmiňované stanovisko typu souhlasné/nesouhlasné. Konkrétně se jednalo o případ JHM719 tedy 3 větrné elektrárny v k. ú. Pavlice a 5 větrných elektráren v k. ú. Vranovská Ves. Souhlasné stanovisko bylo vydáno k realizaci 3 větrných elektráren v k. ú. Pavlice a nesouhlasné stanovisko k realizaci 5 větrných elektráren v k. ú. Vranovská Ves.

Graf 3: Počty stanovisek v jednotlivých kategoriích případů

Legenda: I/1.7 – Chov hospodářských zvířat s kapacitou nad 180 dobytčích jednotek (1 dobytčí jednotka = 500 kg živé hmotnosti), I/9.3 – Novostavby, rozšiřování a přeložky dálnic a rychlostních silnic, II/3.1 – Zařízení ke spalování paliv o jmenovitém tepelném výkonu od 50 do 200 MW, II/3.2 – Větrné elektrárny s celkovým instalovaným výkonem vyšším než 500 kWe nebo s výškou stojanu přesahující 35 metrů, II/10.1 – Zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně-chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů

4.2.2.3 Míra vyjadřování veřejnosti k záměrům dle příslušného úřadu

Jako další byly zjišťovány počty případů spadajících pod krajský úřad (JHM), Ministerstvo životního prostředí (MŽP) či dislokovaný odbor (MŽP OVSS VII). Jak ukazuje následující tabulka 14, 34 případů připadlo pod JHM a 8 pod sloučenou kategorii MŽP.

Tab. 14: Počty případů rozdělené dle příslušného úřadu a kategorií případů

	I/1.7	I/9.3	II/3.1	II/3.2	II/10.1	Celkem	Po sloučení
JHM	6	0	5	19	4	34	34
MŽP	0	4	0	0	0	4	8
MŽP OVSS VII	0	3	1	0	0	4	

Legenda: I/1.7 – Chov hospodářských zvířat s kapacitou nad 180 dobytčích jednotek (1 dobytčí jednotka = 500 kg živé hmotnosti), I/9.3 – Novostavby, rozšiřování a přeložky dálnic a rychlostních silnic, II/3.1 – Zařízení ke spalování paliv o jmenovitém tepelném výkonu od 50 do 200 MW, II/3.2 – Větrné elektrárny s celkovým instalovaným výkonem vyšším než 500 kWe nebo s výškou stojanu přesahující 35 metrů, II/10.1 – Zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně-chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů.

Údaje pro výpočet míry vyjadřování veřejnosti k záměrům dle příslušného úřadu poskytuje tabulka 15. Z celkového počtu 409 subjektů se k případům spadajícím pod krajský úřad (JHM) vyjadřovalo 263 a k případům spadajícím pod sloučenou kategorii MŽP 146. Zároveň z celkového počtu 117 katastrů nejvíce připadlo kategorie příslušného případu JHM a to 51, do sloučené kategorie MŽP poté 66. Tyto údaje byly využity pro následující výpočet uvedený v pátém sloupci. Po výpočtu dle stanoveného vzorce (viz metodika) je zřejmé, že subjekty se častěji vyjadřovali ke kategorii příslušného úřadu MŽP (kategorie dosáhla vyšší hodnoty než kategorie JHM). Důvodem může být obecně větší popularizace těchto záměrů vzhledem k jejich velikosti.

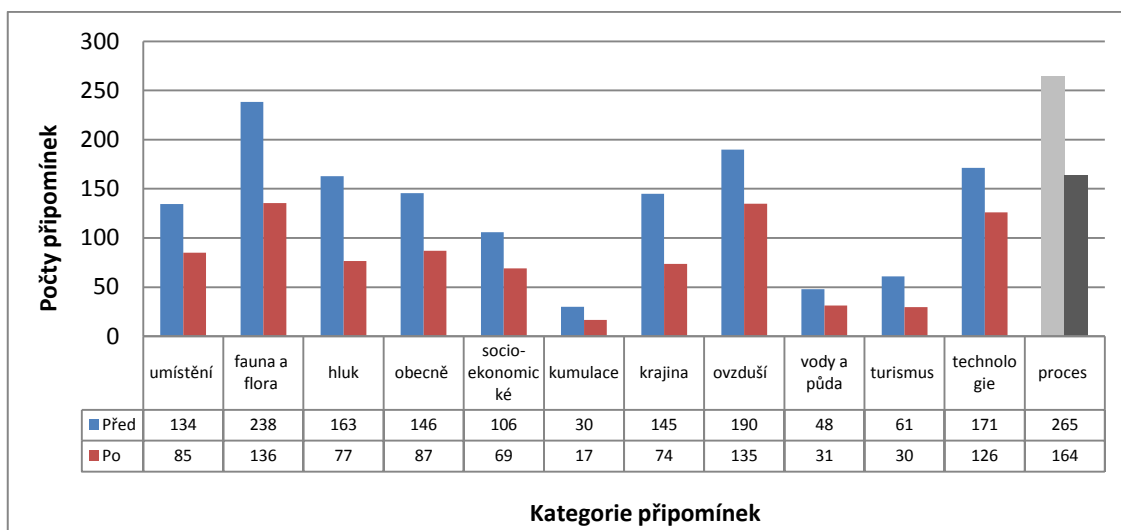
Tab. 15: Míra vyjadřování veřejnosti k záměrům dle příslušného úřadu

Příslušný úřad	Počet k. ú.	Počet případů	Počet vyjadřujících se subjektů	Míra vyjadřování veřejnosti
JHM	51	34	263	0.15
MŽP	66	8	146	0.28
Celkem	117	42	409	-

Legenda: JHM – Krajský úřad Jihomoravského kraje, MŽP – Ministerstvo životního prostředí

4.2.2.4 Analýza připomínek

Celkové výsledky analýzy typů připomínek zachycuje následující graf č. 4. Ten zároveň porovnává výsledky před a po aplikaci koeficientů významnosti subjektů. Jsou v něm již zohledněna katastrální území (v případě „před“ se tedy nejedná o absolutní počty připomínek). Lze si povšimnout, že aplikované koeficienty významnosti subjektů příliš výsledky neovlivnily. Před aplikací koeficientů náleželo nejvíce připomínek do kategorií „fauna a flóra“, „ovzduší“ a „technologie“. Pořadí výsledků po aplikaci koeficientů se neliší. Je však zajímavé pozorovat jak se právě tyto 3 přední kategorie aplikací koeficientů dorovnaly, u „fauny a flóry“ a „ovzduší“ se vyskytuje téměř zanedbatelný rozdíl a kategorie „technologie“ je v těsném závěsu. Kategorie připomínek „proces“ nebyla do tohoto hodnocení záměrně zahrnuta, jak již bylo zmíněno dříve, slouží spíše jako doplňková. Pokud by však zahrnuta byla, v obou případech by se vyskytovala jako nejpočetnější. To svědčí o situaci, že se veřejnost velmi často vyjadřuje k nastaveným postupům a procesu (např. osočování ze zmatečnosti procesu, dle jejich názoru zveřejňování nepravdivých, zavádějících, nepodložených či zastaralých údajů), podezřívá ze zamlčování, manipulace, bagatelizace procesu, spekulací apod.

Graf 4: Počty připomínek v jednotlivých kategoriích připomínek před a po aplikaci koeficientu významnosti subjektů, zaokrouhleno na celá čísla

Naopak nejméně zastoupené kategorie připomínek se v obou případech týkají „kumulace“, „vody a půdy“ a „turismus“. Kategorie připomínek „doprava“ byla z tohoto souhrnného hodnocení vyňata, vzhledem k tomu, že nebyla u kategorie případů I/9.3 sledována.

4.2.2.5 Relevantnost připomínek

Následující kapitola si klade za cíl zhodnotit relevantnost vybraného vzorku připomínek. Ten byl zvolen následovně: dle předchozí kapitoly nejpočetnější kategorií připomínek po aplikaci koeficientu významnosti subjektů byla kategorie „fauna a flóra“, z každé kategorie případů byl vybrán případ s nejvíce připomínkami z kategorie „fauna a flóra“ a ty byly následně vyhodnoceny z hlediska jejich relevantnosti. Hodnocení relevantnosti se opíralo odpovědi posuzovatelů uvedených u jednotlivých připomínek. V případě připomínek v rámci zjišťovacího řízení jsou připomínky považovány za relevantní, jsou-li nařizeny zpracovateli dokumentace vzít do úvahy při jejím zpracování.

Souhrnnou informaci o zvolených záměrech a počtech připomínek k dané kategorii podává tabulka 16.

Tab. 16: Seznam záměrů podrobených analýze relevantnosti vč. počtu připomínek ke kategorii „fauna a flóra“

Kód	Jméno záměru	Počet připomínek
JHM688	Modernizace farmy pro chov dojníc v Zábludově	4
MZP118	Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka	130
JHM546	BIO VRBOVEC – BSP	3
JHM218	Větrný park Bošovice	59
JHM1053	Středisko energetického využívání a recyklace surovin Šebetov (RESŠ), k. ú. Šebetov	6

4.2.2.6 Kategorie záměrů I/1.7

Do kategorie záměrů I/1.7 spadají případy zahrnující chovy hospodářských zvířat s kapacitou nad 180 dobytčích jednotek (1 dobytčí jednotka = 500 kg živé hmotnosti).

Úvodem je třeba zmínit, že nejpočetnější kategorií připomínek zde bylo „ovzduší“ a to před i po aplikaci koeficientů významnosti subjektů. Po ovzduší následovala kategorie „technologie“ a poté kategorie „obecně“. Kategorie „fauna a flóra“ se zde umístila čtvrtá od konce v případě neaplikování koeficientů významnosti subjektů a pátá od konce v případě jejich aplikování (z celkem 13 kategorií).

Případem s nejvíce připomínkami v kategorii „fauna a flóra“ byl záměr Modernizace farmy pro chov dojnic v Zábludově. Tabulka 17 uvádí základní údaje o záměru.

Tab. 17: Základní údaje o záměru z kategorie I/1.7

Kód záměru	JHM688		
Název záměru	Modernizace farmy pro chov dojnic v Zábludově		
Stanovisko	Souhlasné		
Umístění	Okres	Obec	Katastr
	Blansko	Letovice	Zábludov
Příslušný úřad	Krajský úřad Jihomoravského kraje		
Oznamovatel	Zemědělské družstvo Nýrov, Nýrov 17, 679 72		

Zdroj: vlastní zpracování podle <http://portal.cenia.cz/>

Zjišťovací řízení

Starostovi vyjadřujícímu se za obec Letovice v rámci zjišťovacího řízení vadilo, že záměr by se měl nacházet v ochranném pásmu tamního přírodního parku a po provedení modernizace by měl jednoznačně vliv na změnu dotčené oblasti. Totožné vyjádření zaslal také Osadní výbor Zábludov. Krajský úřad vyhodnotil všechna doručená vyjádření a konstatoval, že ve většině z nich zaznívá k záměru celá řada připomínek a požadavků na dopracování. Do dokumentace nařídil mj. zpracovat vyhodnocení vlivu záměru s ohledem na umístění v ochranném pásmu zmiňovaného přírodního parku. Tato připomínka je relevantní.

Dokumentace

K dokumentaci se opakovaně vyjádřilo Město Letovice s obdobným typem připomínek, jako mělo v rámci zjišťovacího řízení. Zmiňovalo, že toto území je pro svou jedinečnost chráněné stavební uzávěrou. Dle jejich názoru by měl záměr zasahovat do pestrosti přírodního prostředí. Posuzovatel na tuto připomínku argumentoval ve smyslu, že závora není v rozporu se záměrem a záměr nezasahuje do pestrosti přírodního prostředí. Dále dodal: „V praxi se ukázalo, že takovéto i větší provozy mohou bezproblémově fungovat i v lokalitách chráněných krajinných oblastí.“ Připomínka je nerelevantní.

Stanovisko

Případu bylo uděleno souhlasné stanovisko. Výše zmiňované připomínky stanovisko nijak neovlivnily.

4.2.2.7 Kategorie záměrů I/9.3

Kategorie záměrů I/9.3 v sobě zahrnuje novostavby, rozšiřování a přeložky dálnic a rychlostních silnic.

V této kategorii bylo nejvíce připomínek podáváno ke kategorii připomínek „fauna a flóra“ a to před i po aplikaci připomínek. Veřejnost se nevyjadřovala téměř vůbec k užitým technologiím a neměla připomínky také týkající se turismu.

Případem s nejvíce připomínkami v kategorii „fauna a flóra“ byl záměr Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka. Tabulka 18 uvádí základní údaje o záměru.

Tab. 18: Základní údaje o záměru z kategorie I/9.3

Kód záměru	MZP118		
Název záměru	Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka		
Stanovisko	Souhlasné		
Umístění	Okres	Obec	Katastr
	Blansko	Bořitov	Bořitov
	Blansko	Býkovice	Býkovice
	Blansko	Drnovice	Drnovice
	Blansko	Lažany	Lažany

	Blansko	Lipůvka	Lipůvka
	Blansko	Lubě	Lubě
	Blansko	Lysice	Lysice
	Blansko	Malá Lhota	Malá Lhota
	Blansko	Sebranice	Sebranice u Boskovic
	Blansko	Skalice nad Svitavou	Skalice nad Svitavou
	Blansko	Svinošice	Svinošice
	Blansko	Svitávka	Svitávka
	Blansko	Voděradý	Voděradý u Kunštátu
	Blansko	Újezd u Černé Hory	Újezd u Černé Hory
	Blansko	Černá Hora	Černá Hora
	Blansko	Žernovník	Žernovník u Černé Hory
	Brno-venkov	Drásov	Drásov
	Brno-venkov	Hluboké Dvory	Hluboké Dvory
	Brno-venkov	Kuřim	Kuřim
	Brno-venkov	Malhostovice	Malhostovice
	Brno-venkov	Malhostovice	Nuzířov
	Brno-venkov	Moravské Knínice	Moravské Knínice
	Brno-venkov	Skalička	Skalička u Tišnova
	Brno-venkov	Všechovice	Všechovice u Tišnova
	Brno-venkov	Čebín	Čebín
Příslušný úřad	Ministerstvo životního prostředí		
Oznamovatel	Ředitelství silnic a dálnic ČR, Na Pankráci 56, 145 05 Praha 4		

Zdroj: vlastní zpracování podle <http://portal.cenia.cz/>

Zjišťovací řízení

V rámci zjišťovacího řízení si obec Všechovice stěžovala mj. na ohrožení lokálních biokoridorů a biocenter a žádala vytvoření biomostu. Obec Voděradý uváděla připomínku týkající se dodržení ochranného pásma v uvedeném prostoru. Obec Malhostovice doslova zmínila obavy z vlivu záměru na faunu a flóru, na ekosystémy,

environmentální charakteristiky, zvláště chráněná území, přírodní parky, významné krajinné prvky, ÚSES, chybějící zátarasy proti vstupu zvěře a přechody pro migraci zvířat. Obec Skalička si stěžovala na možný vliv záměru na lokality soustavy NATURA 2000 a ohrožení biokoridoru. Občané obce Všechnovice se obávali vlivu na faunu, flóru a celkově na ekosystémy. Skupina pěti občanů měla velmi podobné připomínky týkající se lokálních biokoridorů a biocenter, vytvoření biomostu a vysazení pásu izolační zeleně. Všechny tyto připomínky byly posouzeny jako relevantní. Jak uvádí dokument o závěrech zjišťovacího řízení, bylo nařízeno vypracovat dokumentaci s důrazem také na ochranu přírody vybudování ekoduktů, biokoridorů, ochrana prvků ÚSES, významných krajinných prvků, kompenzace odlesnění, vlivy na prostupnost krajiny, opatření k zajištění migrace živočichů, a samozřejmě v dokumentaci zohlednit a vypořádat všechny relevantní požadavky na doplnění, připomínky a podmínky, které byly uvedeny v došlých vyjádřeních.

Dokumentace

K dokumentaci se vyjádřil Mikroregion Čebínka, který zmiňoval ve svých připomínkách ohrožení biokoridorů a významných krajinných prvků, připomínka se vztahuje k druhému variantnímu řešení (celkem byla 3 variantní řešení). Odpovědí na tuto připomínku bylo přiznání, že toto ohrožení zde v rámci této varianty bylo zřejmé, na druhou stranu měla dle posuzovatele tato varianta jiné přednosti (např. týkající se vlivů na zdravotní stav). Varianty je třeba posuzovat komplexně podle všech potenciálních vlivů. Tato připomínka je relevantní.

Myslivercké sdružení Malhostovice zmiňovalo nepřipustnost varianty první, která dle jejich připomínek narušovala životní prostředí zvěře, přirozené migrační stezky a klidovou zónu zvěře. Dále by jejím zrealizováním došlo k výraznému narušení rovnováhy ekosystému v honitbě, poté sdružení opakovaně zmiňovalo migrační stezky a také ve svém vyjádření vyjmenovalo druhy ohrožených živočichů. Uvedené důvody byly dle vypořádání brány zpracovatelem v potaz a v posudku zohledněny. Připomínky byly relevantní.

Občané Všechnovic zmiňovali obecně vlivy na faunu, flóru a ekosystémy. Měli za to, že v dokumentaci je podsouván právě menší negativní vliv (týká se varianty 1),

než jaký by byl skutečný. Také byla dle nich zvýhodňována varianta druhá oproti první. Připomínka byla vypořádána následovně: pro porovnání variant byla v dokumentaci zpracovatelem zvolena určitá metoda s určitou váhou jednotlivých kritérií, která má své výhody i nevýhody. Stanovení závažnosti kritérií dle posuzovatele samozřejmě může být zatíženo subjektivním pohledem, neboť ne všechna kritéria mají stejnou váhu. Porovnání variant v dokumentaci bylo také dále podrobně posouzeno v příslušné kapitole posudku. Tato připomínka je nerelevantní.

Občanské sdružené Občané za ochranu kvality bydlení a ŽP v Brně Troubsku komentovalo porovnání variant, kdy dle nich pro biotu a chráněná území je nejvýhodnější varianta 3. Připomínka je vypořádána podobně jako předchozí připomínka Občanů Všechovic (*„Stanovení závažnosti kritérií samozřejmě může být zatíženo subjektivním pohledem, neboť ne všechna kritéria mají stejnou váhu.“*), atd. viz výše). Připomínka není relevantní.

Občanské sdružení Děti země – Klub za udržitelnou dopravu v připomínce týkající se převážně dopravních intenzit zmiňovalo, že záměr zlikviduje zachovalé části přírody. Jelikož připomínky byly vypořádány souhrnně, v odpovědi na připomínku se řeší právě převážně intenzity, zmiňované likvidování přírody není řešeno. Důvodem může být neupřesnění, které zachovalé části budou tedy zlikvidovány. Další připomínka se týká varianty 3, kdy sdružení navrhlo a do připomínek zahrnulo vlastní trasování záměru a vypočítali hodnoty zatížení. Ve své připomínce k dokumentaci zmiňovalo, že se autor dokumentace pokusil jejich „laický“ námět profesionálně optimalizovat, především u položky týkající se střetu s prvky ÚSES. Vypořádání konkrétně této záležitosti týkající se ÚSES nebylo v souhrnném vypořádání připomínek nalezeno. Nelze hodnotit relevantnost připomínek.

Obec Drásov se vyjadřovalo mj. s připomínkou, že záměr tak, jak je navrhnut, protíná blízký biokoridor a způsobuje omezení volné migrace živočichů. Vypořádání na tuto připomínku nebylo nalezeno, avšak podobné připomínky jsou zmiňovány častěji.

Město Kuřim se také vyjadřovalo k biokoridoru. Požadovalo jejich zachování a vyjmenovávalo je. Dle odpovědi posuzovatele jsou dva z nich řešeny v rámci jiného procesu EIA a jeden by zůstal zachován. Připomínky jsou nerelevantní. Zbytek

biokoridorů vypořádán ve smyslu předběžně navržených ekoduků. Tyto připomínky lze označit jako relevantní.

Obec Malhostovice také zmiňovalo migrační stezky pro zvěř.

Obec Skalička připomínkovalo na variantě 1, že kříží biokoridory a biotopy. Tato připomínka je relevantní, s uvedenými negativními vlivy posuzovatel souhlasil, obdobně jsou hodnoceny i v dokumentaci EIA. Souhlasil také s dalším konstatováním týkajícím se varianty 2, která dle obce má výhodu před první variantou v tom, že neničí biotopy v trase Německé dálnice a nemá vliv na tamní ZCHÚ. Připomínka je relevantní.

Obec Všechnovice zmiňovali vliv na NATURA 2000, tento problém nebyl dle nich dostatečně zdůrazněn. Připomínky byly vypořádány souhrnně, proto přímá odpověď na tuto položku nebyla nalezena, ale jelikož má stavba i svůj naturový posudek, lze tuto připomínku označit za nerelevantní.

Posudek

V připomínkách k posudku se obec Lubě vyjadřovala k práci posuzovatelky ve spojitosti s faunou a flórou a považovala ji za bezhodnotnou: „*Na str. 41 posuzovatelka identifikovala zásadní problémy: „(...) Autoři však zcela v této kapitole opomněli zmínit, že plánovaná stavba bude významným zásahem do prvků ÚSES, VKP, přírodních památek (např. PP Krkatá bába ve var. 1), dostává se do těsné blízkosti lokalit soustavy NATURA 2000 a dotčeny budou lokality s významnými druhy rostlin a živočichů., ...“*, protože dle nich následně posuzovatelka popře své tvrzení a nevyvodí z něj žádný důsledek.“ Připomínka nebyla ze strany posuzovatelky akceptována. Dle ní vychází z neznalosti zákona o posuzování vlivů a procesu EIA i z neznalosti struktury posudku: „*Citované pasáže z posudku, které upozorňují na nesrovnalosti, neúplnosti a nedostatky dokumentace EIA z hlediska úplnosti a správnosti, jsou konstatováním stavu dokumentace v části II. 1. a II. 2. posudku. Zdaleka se nejedná o zásadní problém, jak se mylně domnívá autor připomínek. V této části se nevyvozují závěry, pro ty jsou určeny další části posudku. Připomínka je tedy zcela neopodstatněná a mylná. Posuzovatelka své konstatování nikde nepopírá a závěry z uvedených nedostatků jsou vyvozovány v příslušných kapitolách posudku, zejména např. ve vyhodnocení pořadí variant, posouzení technického řešení záměru, posouzení navržených opatření, celkové*

posouzení akceptovatelnosti záměru a následně i v návrhu stanoviska stanovením podmínek, které vycházejí zejména z vyvozených závěrů a zajišťují nápravu nedostatků, které byly shledány v dokumentaci EIA. “

Obdobně definovaná připomínka týkající se varianty 2 byla opět směřovaná k posuzovateli. Ta dle obce nevyvodila závěry z toho, že sama v posudku uvádí informaci o chybějících údajích týkající se toho, jakým způsobem bude realizováno deklarované zachování společenstev na sousedních plochách, o nichž nejsou v dokumentaci bližší informace (např. zda poskytují dostatečně obdobné stanovištní podmínky pro zachování existence společenstev či nikoli). Připomínka opět nebyla akceptována (vychází z neznalosti zákona EIA, označena jako neopodstatněná, mylná,...), je tedy nerelevantní. Stejná situace nastala také v připomínkách týkajících se vlivu na tamní ZCHÚ. Obec užívala v každé své připomínce obdobný styl, kdy se snaží nařknout posuzovatelku z nevyvození závěrů jejich tvrzení. Na připomínky je vždy reagováno v obdobném stylu, jak už zde již bylo uvedeno. Žádná z těchto připomínek nebyla akceptována, jsou nerelevantní.

Obec Rozdrojovice ve své připomínce zmiňovala kapacitu záměru v souvislosti s NATURA 2000. Připomínka byla vypořádána podrobným vysvětlením situace, avšak označena jako „neakceptováno“. Jednalo se zde opět o nepochopení situace, připomínku lze označit jako nerelevantní. Styl další připomínky byl obdobný, jaký užívala již výše uvedená obec Lubě. Obec zmiňovala, že posuzovatelka identifikovala v posudku zásadní problémy týkající se významného zásahu stavby do prvků ÚSES, VKP, přírodních památek (kde vyjmenovávala konkrétní příklady přírodní památky a kde a s čím dochází ke střetu), dále zmiňovala i imisní zátěž apod. Problémem je pro ně skutečnost, že posuzovatelka z těchto nálezů nevyvodila žádné důsledky a označují její práci jako bezhodnotnou. Posuzovatelka s uvedenou připomínkou nesouhlasila a označila ji jako neakceptovanou. Ve zmiňované části se dle jejích slov nevyvozují závěry, pro ty jsou určeny další části posudku. Dále připomínku vypořádala takto: *„Připomínka je tedy zcela neopodstatněná a mylná. Posuzovatelka své konstatování nikde nepopírá a závěry z uvedených nedostatků jsou vyvozovány v příslušných kapitolách posudku, zejména např. ve vyhodnocení pořadí variant, posouzení technického řešení záměru, posouzení navržených opatření, celkové posouzení*

akceptovatelnosti záměru a následně i v návrhu stanoviska stanovením podmínek, které vycházejí zejména z vyvozených závěrů a zajišťují nápravu nedostatků, které byly shledány v dokumentaci EIA.“ V návaznosti na toto je zřejmá nerelevantnost připomínky. Obdobně se obec vyjadřovala k vlivu na místní zvláště chráněná území a opět na obecně na NATURA 2000. Vypořádání připomínky i jejich neakceptování ze strany posuzovatelky – to vše bylo uvedeno ve stejném duchu jako připomínka předchozí, ve valné většině i podobným či doslovným textem. Připomínky nejsou relevantní.

Obec Skalička připomínkovala záležitost kapacity záměru, tedy údaj o cca 80 tis. vozidel denně, který *„musí být podle zákona základem i všech imisních a hlukových studií a musí být brán jako základní vstupní parametr pro posuzování z hlediska NATURA 2000.“* Dle obce je předložené posouzení ve všech těchto částech naprosto chybné, neboť nevychází z parametru požadovaného zákonem. Připomínka nebyla akceptována, avšak vysvětlena. Dále obec Skalička definovala téměř obdobnou připomínku, jakou měla obec Rozdrojovice, kde posuzovatelka identifikovala v posudku zásadní problémy týkající se významného zásahu stavby do prvků ÚSES, VKP, přírodních památek apod., avšak nevyvodila závěry ze svého tvrzení. Připomínka byla opět vypořádána posuzovatelkou jako neakceptovaná, jelikož také vychází z neznalosti zákona o posuzování vlivů a procesu EIA, i z neznalosti struktury posudku. Následujících 5 připomínek bylo opět obdobně definováno a nebyly akceptovány, avšak vysvětleny. Dle neakceptace připomínek je lze označit za nerelevantní.

Občanské sdružení Občané za ochranu kvality bydlení v Brně – Kníničkách, Rozdrojovicích a Jinačovicích definovalo připomínky téměř stejné jako obce Lubě, Rozdrojovice a Skalička. Připomínky byly dle posuzovatelky pouze trochu jiné formulace. Stejně jako tak připomínky občanského sdružení Občané za ochranu kvality bydlení a životního prostředí v Troubsku a občanského sdružení Rozdrojovice proti R43, které jsou vypořádány dále. Jak je uvedeno: *„Většina připomínek je založena na subjektivním výkladu zákona o posuzování vlivů a domnělých povinnostech zpracovatelky posudku a z toho plynoucích údajných pochybení.“* Lze je označit jako nerelevantní.

Občanské sdružení Občané za ochranu kvality bydlení a životního prostředí v Troubsku zmiňovalo podobně jako obec Skalička, že kapacita záměru musí být podle zákona základem i všech imisních a hlukových studií a musí být brán jako základní vstupní parametr pro posuzování z hlediska NATURA 2000. Dále označovalo předložené posouzení ve všech těchto částech naprosto chybné, neboť nevychází z parametru požadovaného zákonem. Posuzovatelka připomínku označila jako neakceptovanou, avšak vysvětlila ji. Další připomínka občanské sdružení je opět posuzovatelkou označena neakceptovanou z důvodu neznalosti zákona o posuzování vlivů a procesu EIA, i z neznalosti struktury posudku. V připomínce občanské sdružení zmiňuje posuzovatelkou shledané problémy týkající se nezohlednění vlivu plánované stavby na prvky ÚSES apod., které však posuzovatelka dále dle občanského sdružení popírá a nevyvozuje z nich důsledek.

Občanské sdružení Rozdrojovice proti R43 podalo téměř totožnou připomínku jako Občanské sdružení Občané za ochranu kvality bydlení a životního prostředí v Troubsku. Ta byla také stejným způsobem vypořádána. Další připomínka byla téměř totožná s připomínkou obce Lubě. Pojednávala o tom, že plánovaná stavba bude významným zásahem do prvků ÚSES, bude mít vliv na VKP, apod., což posuzovatelka identifikovala, avšak nevyvodila z toho žádné důsledky. Zbylé připomínky se týkají identifikovaných vlivů na tamních zvláště chráněná území, a ani jedna nebyla posuzovatelkou akceptována. Připomínky jsou nerelevantní.

Stanovisko

Připomínky k tomuto případu byly velmi vhodně zpracovány pro účely této práce, především v posudku. Posuzovatelka k připomínkám vždy uváděla kromě vypořádání v souvislých větách také jednoslovné ohodnocení každé jednotlivé připomínky, zda byla akceptována, či ne. To usnadnilo hodnocení relevantnosti. Veřejnost se často vyjadřovala např. k soustavě NATURA 2000, či vlivu na biokoridory. Většina těchto připomínek v sobě však zahrnovala nařknutí posuzovatelky z protiprávního jednání a svědčily o nedostatku znalostí procesu či celkově zákonu EIA. Tyto připomínky nebyly označeny jako relevantní právě z tohoto důvodu. Případ dostal souhlasné

stanovisko, samozřejmě s nutností respektování podmínek uvedených ve stanovisku. Vliv na soustavu NATURA 2000 nebyl prokázán ani u jedné ze tří variant.

Obr. 3: Umístění analyzovaného záměru Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka

Zdroj: převzato z Oznámení, Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka

4.2.2.8 Kategorie II/3.1

Kategorie záměrů II/3.1 se týká zařízení ke spalování paliv o jmenovitém tepelném výkonu od 50 do 200 MW.

V kategorii záměrů II/3.1 se veřejnost nejčastěji vyjadřovala k použitým technologiím apod. Na druhém místě se nejvíce vyjadřovala vlivu na „ovzduší“ a dále ke kategorii připomínek „doprava“. Aplikace koeficientů významnosti subjektů neovlivnila toto pořadí. Kategorie „fauna a flóra“ se umístila třetí od konce.

Případem s nejvíce připomínkami v kategorii „fauna a flóra“ byl záměr BIO VRBOVEC – BSP. Tabulka 19 uvádí základní údaje o záměru.

Tab. 19: Základní údaje o záměru z kategorie II/3.1

Kód záměru	JHM546		
Název záměru	BIO VRBOVEC – BSP		
Stanovisko	Nesouhlasné		
Umístění	Okres	Obec	Katastr
	Znojmo	Vrbovec	Vrbovec
Příslušný úřad	Krajský úřad Jihomoravského kraje		
Oznamovatel	Bio Vrbovec s.r.o., Roháčova 188/37, 130 00 Praha 3		

Zdroj: vlastní zpracování podle <http://portal.cenia.cz/>

Dokumentace

Obec Vrbovec v připomínkách k dokumentaci shledala jako zásadní nedostatek této dokumentace, že vlastně vůbec neřeší vliv na faunu, flóru a ekosystémy z hlediska pěstování kukuřice na 40 % ploch polí, na nichž hospodaří Agrodružstvo Vrbovec. Dle posuzovatele jsou osevní plány „podnikatelskou strategií“ Agrodružstva. Z hlediska dostupných osevních plánů Agrodružstvo dodržuje směrnice o střídání plodin na obhospodařovaných plochách. I když se v souvislosti s provozem BSP zvýší plocha osazená kukuřicí na 33 %, na v současnosti realizovaný režim to nebude mít vliv. Dle posuzovatele je v zájmu Agrodružstva, aby plán střídání plodin dodržoval. Připomínka je nerelevantní, dle vypořádání se daly informace dohledat. Dále obec připomínkovalo také dle jejich názoru taktní zamlčování umístít v sousední obci Dyjákovičky další BSP

a její vlivy na faunu a flóru. Dle odpovědi posuzovatele se na záměru výstavby jiné bioplynové stanice údajně pracuje bez nutnosti jej projednávat v režimu EIA. Záměry by se neprolínaly. Je na zváženu, zda tuto připomínku označit jako relevantní či ne. Na jednu stranu je zřejmá obava obce z představy „obklopení“ obce bioplynovými stanicemi. Na druhou stranu informaci, kterou je připomínka vypořádána si mohla obec opět sama dohledat.

Stanovisko

Tento případ dostal nesouhlasné stanovisko, avšak ne doslova z důvodu připomínek k námi sledované kategorii. Ve stanovisku se uvádí: *„Prezentace záměru BIO VRBOVEC – BSP v navržené podobě a lokalitě tak, jak je předkládána oznamovatelem, nevyvrátila obavy zástupců obce Vrbovec a některých občanů z možnosti negativního vlivu na životní prostředí a veřejné zdraví.“* Jedním z hlavních problémů tu byla otázka nakládání s digestátem (skladování, hnojení, doprava apod.) a s tím spojený zápach. Ve stanovisku je několikrát zmiňována obec Vrbovec. Ta tak dala najevo svůj nesouhlas a dokázala odvrátit výstavbu záměru.

4.2.2.9 Kategorie II/3.2

Do následující kategorie spadají větrné elektrárny s celkovým instalovaným výkonem vyšším než 500 kWe nebo s výškou stožanu přesahující 35 metrů.

V tomto případě aplikace koeficientů zvýšila rozdíl mezi první a druhou nejpočetnější kategorií připomínek („fauna a flóra“ byla na prvním místě, „krajina“ na druhém). Veřejnost se zde téměř vůbec nevyjadřovala ke kategoriím „ovzduší“, „vody a půdy“ a „doprava“.

Případem s nejvíce připomínkami v kategorii „fauna a flóra“ byl záměr Větrný park Bošovice. Tabulka 20 uvádí základní údaje o záměru.

Tab. 20: Základní údaje o záměru z kategorie II/3.2

Kód záměru	JHM218		
Název záměru	Větrný park Bošovice		
Stanovisko	Nesouhlasné		
Umístění	Okres	Obec	Katastr
	Vyškov	Bošovice	Bošovice
Příslušný úřad	Krajský úřad Jihomoravského kraje		
Oznamovatel	VENTUREAL s.r.o., Vídeňská 121, 619 00 Brno		

Zdroj: vlastní zpracování podle <http://portal.cenia.cz/>

Zjišťovací řízení

Obec Těšany požadovala vyhodnocení vlivu na biotopy na k. ú. Těšany. Odkazovala se také na zpracováváný projekt Revitalizace krajiny jisté společnosti, dle které lokalizací větrného parku do krajiny dojde k narušení rázu krajiny s dopadem na zvířata i ptactvo. Dále upozorňovala na významné krajinné prvky v blízkosti větrného parku se sídlišti vzácných druhů ptactva. Požadovala podrobné posouzení vlivu parku a jeho dopad z pohledu hnízdiště tohoto vzácného druhu dravce a vyjádření Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky Brno. Poukazovala také na blízkost dvou nadregionálních biokoridorů.

Obec Otnice požadovala vyhodnocení vlivu na biotu na k. ú. Otnice a blízkost biokoridorů. Dále obec upozorňovala na těsné sousedství větrných elektráren s přírodní rezervací. Další připomínky byly v podstatě také stejného rázu jak připomínky obce Těšany.

Mysliveckého sdružení Hubert Otnice ve svých připomínkách oznamovalo, že v honitbě zahrnující území Bošovice a v územích navazujících honiteb by měly být normovány stavy zvěře srnčí, zajíce polního a bažanta obecného. Výstavbou by bylo dle mysliveckého sdružení zničeno přirozené prostředí zvěře.

Občanské sdružení Za malebné Kloboucko a jeho okolí požadovalo přezkoumat vliv záměru na jednotlivé prvky ÚSES a na lokalitu Visegruntý. Dále požadovalo splnit podmínku jednorozhodného průzkumu lokality (sledování avifauny) a přezkoumat vliv

záměru na ZCHÚ a biotopy zvláště chráněných druhů živočichů i rostlin, včetně území soustavy NATURA 2000 (vyžadovali přezkoumání autorizovanou osobou).

Zpracovatel dokumentace dostal dle zákonného postupu za úkol dokumentaci dopracovat a vzít při jejím zpracování v úvahu všechny připomínky získané v rámci zjišťovacího řízení. Bylo definováno několik položek, které byly zpracovateli dokumentaci nařizeny zahrnout, ve velké většině se týkaly právě zmiňovaných připomínek subjektů výše zmiňovaných. Lze je označit jako relevantní.

Dokumentace

Obec Těšany definovalo k dokumentaci tytéž připomínky, jako měla k oznámení. Tyto připomínky byly posouzeny v rámci zpracování dokumentace o posouzení vlivů na životní prostředí. Tyto připomínky nelze shledat relevantní, jelikož se opakují a již byly vypořádány. Stejná situace nastala u obce Otnice.

Myslivecké sdružení Hubert Otnice vyjádřilo ve svých připomínkách přesvědčení, že výstavba větrného parku zničí přirozené prostředí divoké zvěře, dále že provoz znemožní hnízdění a vyvádění veškeré zvěře pernaté i srstnaté. Dále zmiňovalo ovlivnění trasy tažného ptactva. Tyto připomínky jsou v rámci dokumentace dle posuzovatele již vypořádány a popsány. Z tohoto pohledu není připomínka relevantní.

Občanské sdružení Za malebné Kloboucko a jeho okolí připomínkovalo zásah záměru do ÚSES. K tomu dodalo také tvrzení s přesným odkazem na stránku v dokumentaci. V té tvrdí, že zpracovatel konstatoval, že nemíní akceptovat ochranná pásma jednotlivých prvků ÚSES, zejména nadregionálních biokoridorů. Sdružení požádalo o přezkoumání vlivu VP Bošovice na jednotlivé prvky ÚSES a na lokalitu Visengrunty. Později zpracovaná dokumentace doplňuje hodnocení stavby na ÚSES, zpracovatel v posudku hodnotí vlivy provozu záměru na ÚSES jako nevýznamné. Nelze přímo určit, zda je připomínka relevantní. Dále sdružení požadovalo splnění podmínky nejméně jednoročního průzkumu lokality. Žádalo také o přezkoumání způsobu průzkumu lokality, na základě kterého byla právě ta, ve které má být záměr realizován, určena jako vyhovující. Tento průzkum trval jeden den a to je dle sdružení nedostatečné. V neposlední řadě ve svých připomínkách požadovalo přezkoumání vlivu VP Bošovice na ZCHÚ a biotopy zvláště chráněných druhů živočichů i rostlin, včetně

území soustavy NATURA 2000. Odpovědí, na tuto připomínku je fakt, že dokumentace včetně příloh doplnila jednotlivá posouzení oproti oznámení. O metodice či věrohodnosti způsobu provádění posouzení vlivu na ptáky a další obratlovce, odmítl posuzovatel dle jeho vlastních slov polemizovat. Dále dodal, že výtky jsou dle jeho názoru neustále opakovány i u jiných posudků a bylo by dle něj vhodnější zvolit nekonfrontační přístup. Připomínky jsou nerelevantní. Žádají také o přezkoumání vlivu na tyto lokality soustavy NATURA 2000 (vyjmenovávají je) autorizovanou osobou, konkrétně přezkoumání kumulativního vlivu na tyto lokality. Záměr by mohl způsobit spolu s dalšími větrnými parky tento vliv, a to by mělo působení především na avifaunu. V rámci dokumentace bylo provedeno vyhodnocení vlivů na území NATURA 2000 autorizovanou osobou. Posouzení se zabývá i kumulací vlivů, kdy může dojít ke kumulaci vlivů při výstavbě dalších VP. Připomínka je nerelevantní.

Posudek

V rámci připomínek k posudku Obec Těšany opět upozorňovalo na blízkost lokality určené k provedení revitalizačních opatření, narušení krajiny s dopadem na zvířata. Upozorňovalo také opětovně na blízkost významných krajinných prvků, hnízdišť atd. Zpracovatel posudku k připomínce uvedl, že tato problematika byla řešena v rámci předchozích dokumentací a jednání. Realizací záměru dojde k určitému ovlivnění krajinného rázu včetně prvků ÚSES. Připomínka je nerelevantní, jelikož obec opětovně podává připomínky stejného rázu, přitom vypořádány již byly.

Obec Otnice upozorňovala na problematiku podmínek pro život zvěře a ptactva. Dle zpracovatele posudku byly připomínky v dostatečné míře diskutovány i v rámci veřejného projednání posudku. Připomínka není relevantní z pohledu jejího opětovného podávání.

Obec Velké Hostěrádky upozorňovala na problematiku dopadů výstavby větrných elektráren na ÚSES, především nadregionální úrovně. Toto je stejná situace jako u připomínek obce Těšany.

Občanské sdružení Za malebné Kloboucko a jeho okolí uvádělo připomínky k lokalizaci větrných elektráren v ochranném pásmu nadregionálního biokoridoru, upozorňovalo na nutnost udělení výjimky z ochranných podmínek kriticky ohrožených

druhů dravců. Tato připomínka není v dostupných dokumentech přímo vypořádána, ale jedná se v podstatě o opakování již zmíněného u jiných subjektů.

Stanovisko

Tento případ dostal také nesouhlasné stanovisko. Hlavním důvodem bylo vyjadřování ke krajinnému rázu, ne k nám zkoumané kategorii připomínek „fauna a flóra“. Tyto připomínky také dle předchozího zjištění nebyly dostatečně relevantní. Krajský úřad si byl však vědom, že oblast hodnocení krajinného rázu je zatížena značnou mírou subjektivity. Tím spíše by záměry obdobného charakteru měly být do území umístovány pouze v případě dosažení konsenzu jak orgánů samosprávy a veřejné správy, tak především obyvatel, kteří v území trvale žijí. U hodnoceného záměru takového konsenzu i po více jak roce posuzování dosaženo nebylo. Nadále přetrvával nesouhlas obce Těšany, Otnice, Borkovany, nesouhlas opakovaně vyjadřovalo i OS Za malebné Kloboucko a jeho okolí, na veřejném projednání byl vyjádřen nesouhlas i ze strany obce Velké Hostěrádky. Veřejnost tedy dosáhla „svého“, avšak ne připomínkami k námi zkoumané kategorii.

4.2.2.10 Kategorie II/10.1

Do poslední kategorie spadají zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů, zařízení k fyzikálně-chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů.

Veřejnost se zde nejvíce vyjadřovala k „ovzduší“ a dále ke kategorii „doprava“. Třetími nejpočetnějšími kategoriemi byl „hluk“. Ani aplikace koeficientů významnosti subjektů tuto skutečnost neovlivnila.

Případem s nejvíce připomínkami v kategorii „fauna a flóra“ byl záměr Středisko energetického využívání a recyklace surovin Šebetov (RESS), k. ú. Šebetov. Tabulka 21 uvádí základní údaje o záměru.

Tab. 21: Základní údaje o záměru z kategorie II/10.1

Kód záměru	JHM1053		
Název záměru	Středisko energetického využívání a recyklace surovin Šebetov (RESS), k. ú. Šebetov		
Stanovisko	Souhlasné		
Umístění	Okres	Obec	Katastr
	Blansko	Šebetov	Šebetov
Příslušný úřad	Krajský úřad Jihomoravského kraje		
Oznamovatel	SOBIOENERGI s. r.o., Františka Šimáčka 183/4, 148 00 Praha 4		

Zdroj: vlastní zpracování podle <http://portal.cenia.cz/>

Dokumentace

Prostřednictvím petice byl vyjádřen zásadní nesouhlas 369 obyvatel Šebetova s výstavbou záměru. Připomínky zmiňované v petici týkající se fauny a flóry zmiňují v těsném okolí nacházejících se několik zvláště chráněných území a na zvláště chráněné živočichy a rostliny (vliv na ně není dle petice v dokumentaci řešen). Připomínky jsou nerelevantní, jelikož dosah vlivů na zvláště chráněná území dle posuzovatele není namístě. Tato území se nacházejí ve vzdálenosti cca 2 km od záměru. Pokud měl nastat jakýkoliv vliv do takové vzdálenosti, musely by se již u odborných studií ukázat vlivy.

Stanovisko

Záměru bylo vydáno souhlasné stanovisko, kategorie „fauna a flóra“ se na tomto výsledku nepodílela.

4.2.3 Problémové a zmínění hodné případy

Následující podkapitola zmiňuje několik případů, ve kterých došlo při tvorbě či aplikaci metodiky hodnocení participace veřejnosti na proces EIA k neočekávaným situacím. U každé z nich je popsáno řešení, které autorka navrhla. Ke konci jsou zmíněny dva zmínění hodné případy, na které autorka během analýzy narazila. V prvním případě veřejnost požádala o pomoc specialistu a v druhém byla „pochválena“ za odborný způsob připomínek.

U případu Rozšíření dálnice D1 v úseku Kývalka-Holubice (OV7006) z kategorie záměrů I/9.3 v připomínkách k oznámení nebylo vyloženě rozděleno, který subjekt kterou připomínku podal. Bylo zde pouze souhrnně uvedeno, jaké typy připomínek byly vznášeny. Autorka tuto situaci vyřešila tak, že přisoudila připomínky všem subjektům. Výsledkem je tedy stejný počet jednotlivých druhů připomínek u každého subjektu vyjadřujícího se k oznámení. Situace je znázorněna v následující tabulce.

Tab. 22: Řešení souhrnného vypořádání připomínek případu OV7006

subjekt	typ	fauna a flóra	obecně	ovzduší	vody a půda
Jihomoravský kraj	D	4	1	3	5
Obec Holubice	D	4	1	3	5
Obec Omice	D	4	1	3	5
MČ Brno-Starý Lískovec	D	4	1	3	5
MČ Brno-Bohunice	D	4	1	3	5
MČ Brno-Slatina	D	4	1	3	5
Občan J. P.	O	4	1	3	5
Občanka L. P.	O	4	1	3	5
Občané (2)	O	4	1	3	5

U případu BIO VRBOVEC – BSP (JHM546) nastala zvláštní situace, kdy k obdržným vyjádřením v rámci zjišťovacího řízení bylo zároveň doručeno vyjádření od zpracovatele projektové dokumentace a od jednatele Bio Vrbovec. Tyto připomínky nebyly do analýzy žádným způsobem zahrnuty.

U některých případů (např. MZP118 Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka či JHM627 Výstavba větrného parku Horní Dubňany v k. ú. Horní Dubňany, Rešice, Tulešice) posuzovatelé uvádí, že některé z připomínek již byly vypořádány a proto je dále neřeší ani nezveřejňuje. Jelikož nelze přesně odhadnout, kterých z připomínek se to přesně týká, nelze je analyzovat. Proto je třeba počítat s tím, že pokud by takových případů bylo více, může být ovlivněn celkový výsledek analýzy připomínek.

Do kategorie subjektů „SP“ (tj. petice, bez ohledu na počet podpisů) byl v případě případu Výstavba větrného parku Horní Dubňany v k. ú. Horní Dubňany, Rešice, Tulešice (JHM627) zahrnut také dopis občanů obcí Rešice a Dolní Dubňany podepsaný

260 občanů, který byl adresovaný hejtmanovi Jihomoravského kraje. Tato situace nastala výjimečně, a i přesto, že dopis byl adresovaný hejtmanovi, se autorka rozhodla ho do analýzy zařadit jako rovnocenné připomínky.

Výjimečným případem byl také Větrný park Nenkovice (JHM221) z kategorie případů II/3.2, kde občanské sdružení požádalo o spolupráci specialistu, který zpracoval materiál s názvem „Vyjádření k záměru výstavby soustavy větrných parků v Hustopečském bioregionu z hlediska ekologie krajiny“. Byl to jediný případ z analyzovaných, kdy si nechala veřejnost zpracovat podobný materiál. Jeho relevantností či nerelevantností se však dále tato práce nezabývá.

Velmi odborné vyjádření dvou občanů bylo doručeno k posudku případu 3 VE v k. ú. Pavlice a 5 VE v k. ú. Vranovská Ves (JHM719). I přesto, že uváděli nesouhlas se závěry posudku, oceňuje posuzovatel zájem a velmi dobré odborné znalosti těchto občanů. Dále uvádí, že: *„Jejich aktivita potvrzuje, že zájem veřejnosti o záležitosti životního prostředí stoupá, a že připomínky a požadavky veřejnosti postavené na věcném základě, mohou přinést užitek všem zainteresovaným subjektům.“*

4.2.4 Shrnutí a interpretace zjištěných poznatků

Autorka v této práci navrhla vlastní metodiku hodnocení participace veřejnosti na procesu EIA. Ta byla zaměřena na území Jihomoravského kraje. Po aplikaci této metodiky je z výsledků zřejmé, že veřejnost se nejčastěji vyjadřuje k záležitostem týkajících se všeho, co v sobě zahrnuje faunu a flóru, vč. vlivu na biokoridory, týkající se soustavy NATURA 2000, chráněných přírodních památek apod. Naopak nejméně se veřejnost vyjadřovala ke kategorii „kumulace“. V připomínkách k této kategorii si veřejnost stěžovala na možnost střetu záměrů s jinými záměry, vyžadovali stanovisko SEA či nazývali postup hodnocení vlivu na životní prostředí tzv. salámovou metodou (tzn., že posuzování postupuje po malých dílčích krůčcích a záměr se neposuzuje v celém rozsahu).

V rámci navržené metodiky autorka také zavedla a použila koeficienty významnosti vyjadřujících se subjektů. Tyto koeficienty představovaly váhy připomínek podávaných těmito subjekty veřejnosti. Po jejich aplikaci na připomínky a srovnáním výsledků před aplikací a po aplikaci vyšlo najevo, že ani zavedení koeficientů výsledky nijak výrazně neovlivnilo. Kategorie „fauna a flóra“ se stala nejpočetnější kategorií připomínek před i po použití koeficientů významnosti vyjadřujících se subjektů.

Z pohledu všech analyzovaných případů se nejčastěji vyjadřovaly subjekty z kategorie zahrnující dotčené územně správní celky. Početná byla také kategorie zahrnující v sobě občany jednotlivce až pětičlenné skupiny. Třetí kategorií s největším počtem vyjadřujících se subjektů byla kategorie zahrnující v sobě sdružení (občanská, myslivecká, atd.).

Dílčí částí metodiky byl také výpočet míry vyjadřování veřejnosti k záměrům dle příslušného úřadu. Autorka zavedla vzorec pro tento výpočet, ze kterého vyplynulo, že veřejnost se více vyjadřuje k případům příslušejícím pod Ministerstvo životního prostředí oproti případům příslušejícím pod krajský úřad.

Z analyzovaného vzorku připomínek vyšlo najevo, že jejich většina je nerelevantní. Nejčastějším problémem bylo opakování připomínek, které již byly zohledněny v předchozí fázi procesu či neznalost zákona či celkově procesu EIA.

Z pohledu vlivu veřejnosti na stanovisko tyto připomínky neměly vliv. Veřejnost tedy dle tohoto analyzovaného vzorku nedokázala stanoviska ovlivnit.

5 Diskuze

Autorka by na tomto místě ráda shrnula vlastní připomínky k aplikované metodice hodnocení participace veřejnosti na procesu EIA, které lze při potenciální aplikaci do budoucna použít a metodiku tím vylepšit či pozměnit.

Pro posouzení významnosti jednotlivých připomínek autorka stanovila ke každé kategorii subjektů koeficienty (jiný pro dotčené územně správní celky, jiný pro občany jednotlivce, skupiny občanů, petice atd.). Tyto koeficienty významnosti subjektů reprezentovaly jejich významnost, tedy váhu. Stanovení koeficientů bylo provedeno na základě subjektivního přístupu autorky, která je formulovala po konzultaci s vedoucím práce. Pokud by jiný autor převzal tuto metodiku a koeficienty upravil vlastním subjektivním přístupem, došlo by k ovlivnění celkových výsledků analýzy připomínek. Práce tedy pro tento účel poskytuje také výsledky před aplikací koeficientů významnosti připomínek. Pokud tedy do budoucna jiný autor zvolí autorkou navrženou metodiku hodnocení participace veřejnosti na procesu EIA s odlišnými koeficienty, stále bude mít možnost porovnat výsledky této práce s jeho vlastními výsledky.

V práci byly na začátku stanoveny kategorie připomínek, ke kterým se subjekty veřejnosti vyjadřovaly. Při převzetí metodiky jiným autorem se nabízí rozdělení kategorií připomínek „fauna a flóra“ či „vody a půdy“. Kategorie připomínek „fauna a flóra“ by tak byla rozdělena do dvou různých kategorií. Tato kategorie byla při analýze připomínek nejpočetnější, avšak těsně za ní se umístily další dvě kategorie („ovzduší“ a „technologie“). Dá se tedy logicky předpokládat, že pokud by se kategorie „fauna a flóra“ rozdělila do dvou samostatných kategorií, už by nebyla nejpočetnější. Tímto způsobem by bylo dosaženo podrobnějších výsledků a tím pádem výsledků s vyšší vypovídací schopností.

Autorka při práci s připomínkami zohlednila také katastrální území. Toho bylo docíleno prostým vydělením připomínek počtem katastrálních území u případů, které zasahovaly do dvou a více katastrálních území. Je logické, že pokud se záměr týká více území, vyjadřujících se subjektů bude více a to ovlivní celkový počet připomínek k jednotlivým kategoriím připomínek. Při opakované aplikaci autorka navrhuje zahrnout stejným způsobem také zohlednění počtu variant jednotlivých případů, protože

od nich se počet připomínek také odvíjí (při více navržených variantách záměru lze logicky očekávat více připomínek k těmto variantám). Bude tak docíleno podrobnějších výsledků s vyšší vypovídací schopností.

Navrhnutá metodika hodnocení participace veřejnosti zmiňuje: „*Pokud se subjekt (např. občanské sdružení) vyjádřil v průběhu procesu k oznámení, dokumentaci i posudku (tedy ke všem 3 částem procesu), byl započítán do kategorie vyjadřujících se subjektů počet 3. Pokud se subjekt vyjádřil ke dvěma částem (např. k oznámení a k dokumentaci), byl započítán do kategorie vyjadřujících se subjektů počet 2. Pokud pouze k jedné části procesu (např. k oznámení), byl započítán počet 1.*“ Při aplikaci metodiky v budoucnu je nutno toto pravidlo respektovat. Alternativou k vyhodnocení počtu vyjadřujících se subjektů však může být také započítávání vyjadřujícího se subjektu jako počet 1 i v případě, že se průběhu procesu vyjadřuje ke dvěma či všem částem procesu (k oznámení, k dokumentaci, k posudku).

Další záležitostí, kterou je do budoucna třeba zohlednit, je rozdíl mezi zkrácenými a částečně upravenými a naopak nezkrácenými texty připomínek. Zkrácení vyjádření má být dle zákonného postupu provedeno bez vlivu na jejich smysl a vypovídací schopnost. Přesto však může neděláním rozdílu mezi zkrácenými a nezkrácenými připomínkami ovlivnit výsledky analýzy. Zkrácené připomínky jsou totiž často více obecně definovány. Tato analýza dávala přednost nezkráceným textům, pokud byly dostupné. Autorka doporučuje se při budoucí aplikaci rozhodnout pro jednu z variant – buď analyzovat pouze upravené připomínky, či pouze nezkrácené verze připomínek. Takto bude docíleno objektivnějších výsledků.

Vzhledem k rozsahu bakalářské práce se autorka rozhodla hodnotit relevantnost připomínek a jejich vliv na stanovisko procesu EIA na vzorku připomínek. Ten byl vybrán následovně: kategorie připomínek „fauna a flóra“ dosáhla nejvyššího celkového počtu připomínek veřejnosti, proto autorka vybrala z každé kategorie záměrů jeden případ s nejvyšším počtem připomínek právě v kategorii „fauna a flóra“. Tyto připomínky následně podrobila hodnocení relevantnosti a vlivu na stanovisko EIA daného případu. Pokud by měla autorka hodnotit vliv připomínek u všech 42 případů, práce by byla opravdu rozsáhlá. Do budoucna by bylo vhodné rozšířit práci o zhodnocení relevantnosti a vlivu na stanovisko EIA také u dalších kategorií

(např. o kategorie „ovzduší“ a „technologie“, ke kterým se veřejnost po kategorii „fauna a flóra“ nejčastěji vyjadřovala – viz kapitola 4.2.2.4 Analýza typů připomínek).

6 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala participací veřejnosti na procesu EIA na území Jihomoravského kraje.

V její první části byla provedena literární rešerše stěžejních pojmů souvisejících s participací veřejnosti na procesu EIA. Byl definován pojem participace veřejnosti v kontextu procesu EIA, důvody, význam, cíle, výhody a nevýhody, metody, míry a náklady této participace. V neposlední řadě práce definovala postoje veřejnosti při tomto procesu. V kapitole týkající se výhod a nevýhod participace autorka sestavila jejich vlastní výčet z pohledu veřejnosti, jelikož dostupná literatura pojednávala pouze o výhodách a nevýhodách ze strany investora či veřejné správy. V rámci legislativního pozadí participace veřejnosti na procesu EIA byla tato problematika stručně nastíněna z pohledu českého, evropského i mezinárodního práva. Přínosem této teoretické části práce je celkové uchopení, které využívá mnoha, především zahraničních autorů, a sumarizuje tuto problematiku. V českém prostředí autorka dosud nenalezla podobně zaměřenou bakalářskou či diplomovou práci pojednávající o tomto tématu a využívající tak značného množství různorodých zdrojů. Autorka věří, že touto částí práce poskytla dostatek podkladů pro zorientování se v oblasti pro budoucí zájemce o zpracování tohoto či blízkého tématu.

V druhé praktické části autorka navrhla vlastní metodiku hodnocení participace veřejnosti na procesu EIA. Tato metodika byla navržena ve formě analýzy případů umístěných na portále Informačního systému EIA. Následně tuto metodiku autorka aplikovala na oblast Jihomoravského kraje a stanovené 10leté období. V metodice autorka zohlednila typ (charakter) připomínkových pomocí subjektivně stanovených koeficientů významnosti subjektů. Tyto koeficienty byly aplikovány na jednotlivé kategorie připomínkových subjektů. V práci byly vždy porovnány výsledky před a po aplikaci koeficientů. Autorka došla k závěru, že stanovené koeficienty nijak významně neovlivnily celkové výsledky. Kategorii připomínek, ke které se veřejnost nejčastěji vyjadřovala, je kategorie týkající se fauny a flóry, druhým nejčastějším tématem bylo ovzduší a třetím užití technologie.

Na vybraném vzorku připomínek autorka zhodnotila jejich relevantnost a jejich vliv na výsledek procesu EIA. K posouzení relevantnosti autorka využila vypořádání posuzovatelů. Veřejnost často nerozumí zákonu, či si subjektivně vykládá zákona EIA. Vliv zkoumaných připomínek na stanoviska záměrů nebyl prokázán.

V kapitole Diskuze shrnula její nedostatky a určila prostor pro její vylepšení, pokud by byla metodika použita opětovně či na jiný kraj České republiky.

Na úplný závěr si autorka dovoluje zmínit přínos zpracovávané práce pro její osobní rozvoj. Zpracování teoretické i praktické části pro autorku znamenalo obsáhlé rozšíření znalostí v oblasti participace veřejnosti, o kterou se již dříve zajímala. Rozhodla se proto v této oblasti pokračovat a momentálně zpracovává žádost o grant na uspořádání multilaterální mládežnické výměny v rámci programu Erasmus+. Výměna si bude klást za cíl formou neformálního vzdělávání rozšířit znalosti mladých lidí o problematice participace mládeže v oblasti životního prostředí. Zároveň hodlá autorka tuto aktivitu využít pro zpracování své diplomové práce.

7 Seznam použité literatury

AGAJA, Silas. 2013. *Public participation in environmental impact assessment (EIA) reports: The Nigerian experience* [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: [http://www.iaia.org/conferences/iaia13/proceedings/Final%20papers%20review%20process%2013/PUBLIC%20PARTICIPATION%20IN%20ENVIRONMENTAL%20IMPACT%20ASSESSMENT%20\(EIA\)%20REPORTS.pdf](http://www.iaia.org/conferences/iaia13/proceedings/Final%20papers%20review%20process%2013/PUBLIC%20PARTICIPATION%20IN%20ENVIRONMENTAL%20IMPACT%20ASSESSMENT%20(EIA)%20REPORTS.pdf)

AREGBESHOLA, Maryam Titilayo. 2009. *Public participation in environmental impact assessment: an effective tool for sustainable development: A South African perspective (Gautrain)*. South Africa. Dostupné také z: http://uir.unisa.ac.za/bitstream/handle/10500/2999/dissertation_aregbeshola_m.pdf?sequence=1. Dissertation. University of South Africa.

ARNSTEIN, Sherry R. a Anja RÖCKE. 1969. A Ladder Of Citizen Participation.

ARNSTEIN, Sherry R. a Anja RÖCKE. *Journal of the American Institute of Planners*. 35(4): 1-14. DOI: 10.1016/b978-0-08-020398-0.50005-x.

BASTIDAS, Stella. 2004. The Role of Public Participation in the Impact Assessment of Trade Process. In: *Impact Assessment for Industrial Development – IAIA'04* [online]. [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://cielap.org/pdf/publicparticipation.pdf>

BRENNEIS, Kim. 1990. *An evaluation of public participation in the British Columbia Ministry of Forests*. Ottawa (Canada). Dostupné také z: <http://search.proquest.com/docview/303917694?accountid=28016>. Dissertation/Thesis. Simon Fraser University (Canada).

CENIA, ČESKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. [2010]. *Informační systém EIA* [online]. [cit. 2015-05-04]. Dostupné z: http://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr

Core Values. 2009. *International Association for Public Participation* [online]. [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.iap2.org/?page=A4>

ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ. 2015. *ČSO-Česká společnost ornitologická* [online]. [cit. 2015-05-04]. Dostupné z: <http://www.cso.cz/>

ČÚZK. *ČÚZK: Geoportál* [online]. 2010 [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: <http://geoportal.cuzk.cz/>

DEAR, Michael. 1992. Understanding and Overcoming the NIMBY Syndrome. *Journal of the American Planning Association* [online]. 58(3): 288-300 [cit. 2015-05-09]. DOI: 10.1080/01944369208975808. Dostupné také z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01944369208975808>

DVOŘÁK, Libor. 2005. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí s komentářem*. Vyd. 1. Praha: ABF – Arch, 187 s. ISBN 8086905012.

FRANK BOLD. 2014. *Průvodce právem na informace* [online]. 1. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://frankbold.org/sites/default/files/publikace/pruvodce_pravem_na_informace.pdf

FRANK BOLD. 2015. *Kompletní průvodce právem na informace* [online]. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/pravo-na-informace/rada/kompletni-pruvodce-pravem-na-informace>

GLASSON, John, Riki THERIVEL a Andrew CHADWICK. 2005. *Introduction to environmental impact assessment*. 3rd ed. New York: Routledge, xix, 423 p. ISBN 04-153-3837-9.

HARTLEY, Nicola a Christopher WOOD. 2005. Public participation in environmental impact assessment—implementing the Aarhus Convention. *Environmental Impact Assessment Review* [online]. 25(4): 319-340 [cit. 2015-02-04]. DOI: 10.1016/j.eiar.2004.12.002. Dostupné z: http://ac.els-cdn.com/S019592550400160X/1-s2.0-S019592550400160X-main.pdf?_tid=4d533696-ac5a-11e4-9efb-00000aacb362&acdnat=1423046637_e4ed446bae16ebfed12741255be5c3ce

HUBÁČEK, Ondřej a Martin MATĚJŮ. 2009. *Sociokulturní adaptace malých měst: kulturní a sociální změny v lokální společnosti 1992 až 2008*. Vyd. 1. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 133 s. ISBN 9788073082819.

HUMLÍČKOVÁ, Petra. 2008. *Účast veřejnosti na rozhodování ve věcech ochrany přírody a krajiny: metodická příručka*. Vlašim: ČSOP Vlašim, 72 s. ISBN 9788086327686.

IAIA,. 2006. International Best Practice Principles. *Public Participation* [online]. (Special Publication Series No. 4) [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.iaia.org/publicdocuments/special-publications/SP4%20web.pdf>

JANČÁŘOVÁ, Ilona. 2002. *Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 153 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 295. ISBN 80-210-2947-1.

KÁBELA, Ondřej. 2007. Přístup k informacím o životním prostředí. In: *Days of public law: sborník abstraktů příspěvků z mezinárodní konference*. Brno: Masarykova univerzita. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 316. ISBN 9788021044302.

KOLMAN, Petr. 2010. *Právo na informace*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 216 s. ISBN 9788021051355.

KOTOVICOVÁ, Jana a Květa REMTOVÁ. 2013. *Udržitelná spotřeba a výroba*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 173 s. ISBN 9788073757076.

LHOTÁKOVÁ, Jitka. 2002. Informační systém EIA. *EIA Posuzování vlivů na životní prostředí* [online]. (2) [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/40843938E82F6992C1256FC8004907B1/\\$file/eia2-2002.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/40843938E82F6992C1256FC8004907B1/$file/eia2-2002.pdf)

LUTHER, Linda. 2005. The National Environmental Policy Act: Background and Implementation. In: *CRS Report for Congress* [online]. [cit. 2014-08-27]. Dostupné z: http://www.fta.dot.gov/documents/Unit1_01CRSReport.pdf

MAIER, Karel. 2012. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada, 253 s. ISBN 9788024741987.

MANSFELDOVÁ, Zdenka a Aleš KROUPA. 2005. *Participace a zájmové organizace v České republice*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 244 s. ISBN 8086429539.

MARZUKI, Azizan. 2009. A Review On Public Participation In Environmental Impact Assessment In Malaysia. In: *Theoretical and Empirical Researches in Urban Management* [online]. [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://um.ase.ro/no12/10.pdf>

MORGAN, Richard K. 1998. *Environmental impact assessment: a methodological perspective*. Boston: Kluwer Academic Publishers, xii, 307 p. ISBN 04-127-3000-6.

MORRISSEY, A.J a J BROWNE. 2004. Waste management models and their application to sustainable waste management. *Waste Management* [online]. 24(3): 297-308 [cit. 2015-02-11]. DOI: 10.1016/j.wasman.2003.09.005. Dostupné z: http://ac.els-cdn.com/S0956053X03001818/1-s2.0-S0956053X03001818-main.pdf?_tid=d1a904b0-b1d8-11e4-a028-00000aacb362&acdnat=1423650731_6629e02f00cb777a569a8e461356f138

NYERGES, Timothy, Piotr JANKOWSKI, David TUTHILL a Kevin RAMSEY. 2006. Collaborative Water Resource Decision Support: Results of a Field Experiment. *Annals of the Association of American Geographers* [online]. 96(4): 699-725 [cit. 2015-02-10]. DOI: 10.1111/j.1467-8306.2006.00512.x. Dostupné z: http://geography.sdsu.edu/People/Pages/jankowski/public_html/web780/Nyerges%20et%20al%202006.pdf

O projektu. 2008. *Espoo Central Europe* [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://espoo-ce.info/at-cz/cs/>

OBLUK, Václav. 2011. *EIA rukověť oznamovatele záměru: správný postup oznamovatele záměru při přípravě investičního záměru v procesu posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví : podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 93/2004 Sb., zákona č. 163/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 216/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb. a zákona č. 436/2009 Sb.* Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 121 s. ISBN 9788072125630.

OGOLA, Achieng. 2007. ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT – GENERAL PROCEDURES. In: *Surface Exploration for Geothermal Resources*. Dostupné také z: <http://www.os.is/gogn/unu-gtp-sc/UNU-GTP-SC-05-28.pdf>

ORINIAKOVÁ, Pavla a Tereza TEUSCHELOVÁ. 2003. *Účast veřejnosti, proč a jak?* [online]. 1. Plzeň: CpKP ČR [cit. 2014-08-27]. ISBN 80-86902-03-x. Dostupné z: <http://www.cpkp.cz/index.php/publikace/ucast-verejnosti-proc-a-jak-pdf/1-creative-commons-by-nc-sa/Licence>

PETTS, Judith a Barbara LEACH. 2000. *Evaluating methods for public participation: literature review*. Birmingham: Environment Agency. ISBN 18-570-5451-2.

PRATCHETT, Lawrence. 2000. *Renewing local democracy?: the modernisation agenda in British local government*. Portland, OR: Frank Cass, 144 p. ISBN 07-146-8095-8.

Právo vědět. 2006. *Občanská společnost – informační server* [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?apc=pj--1-364773>

Public participation Spectrum. 2014. *International Association for Public Participation* [online]. [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.iap2.org.au/documents/item/84>

Rio Declaration on Environment and Development. 1992.

ROWE, G. 2004. Evaluating Public-Participation Exercises: A Research Agenda. *Science, Technology* [online]. 29(4): 512-556 [cit. 2015-02-10]. DOI: 10.1177/0162243903259197. ISSN 0162-2439. Dostupné z: <http://sth.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/0162243903259197>

ŘÍHA, Josef. 2007. Trendy a otazníky v oblasti EIA/SEA. *EIA – IPPC – SEA* [online]. (2) [cit. 2014-08-27]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/2F9668677FAE6767C125725900462BDD/\\$file/EIA-02-2007_web.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/2F9668677FAE6767C125725900462BDD/$file/EIA-02-2007_web.pdf)

ŘÍHA, Josef. 2001. *Posuzování vlivů na životní prostředí: metody pro předběžnou rozhodovací analýzu EIA*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství ČVUT, 477 s. ISBN 8001023532.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS. 2004.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003 o účasti veřejnosti na vypracovávání některých plánů a programů týkajících se životního prostředí a o změně směrnic Rady 85/337/EHS a 96/61/ES, pokud jde o účast veřejnosti a přístup k právní ochraně. 2003.

SMITH, L. Graham. 1993. *Impact assessment and sustainable resource management*. New York: J. Wiley, xvi, 210 p. ISBN 04-702-1983-1.

„Transformace“ občanských sdružení na spolky dle nového občanského zákoníku. 2013. *Epravo.cz – Sběrka zákonů, judikatura, právo* | [online]. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/transformace-obcanskych-sdruzeni-na-spolky-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku-91443.html>

Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhuská úmluva). 1998.

UNEP. 2002. *Environmental impact assessment training resource manual* [online]. 2nd ed. Nairobi, Kenya: UNEP [cit. 2015-02-11]. ISBN 92-807-2230-1. Dostupné z: http://www.unep.ch/etu/publications/EIA_2ed/EIA_E_top1_body.PDF

WEBLER, Thomas, Hans KASTENHOLZ a Ortwin RENN. 1995. Public participation in impact assessment: A social learning perspective. *Environmental Impact Assessment Review* [online]. 15(5): 443-463 [cit. 2015-02-04]. DOI: 10.1016/0195-9255(95)00043-e. Dostupné z: http://ac.els-cdn.com/019592559500043E/1-s2.0-019592559500043E-main.pdf?_tid=8a9cd7a8-ac4d-11e4-ac4a-00000aacb362&acdnat=1423041156_bc7998f77160baa6561b79ba1c46b10e

Základní informace. *Účast veřejnosti: Oficiální stránka Aarhuské úmluvy v České republice* [online]. [cit. 2014-09-01]. Dostupné z: <http://www.ucastverejnosti.cz/cz/zakladni-informace/>

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí). 2001.

Zákon č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. 1999.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. 1992.

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí. 1998

8 Seznam použitých zkratk

AÚ – Aarhuská úmluva

BANANA – Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anyone

BSP – bioplynová stanice

CENIA – Česká informační agentura životního prostředí

DÚSC – dotčený územně správní celek

EHS – Evropské hospodářské společenství

EIA – Environment Impact Assessment

ES – Evropské společenství

HUMI – Hodně Údajů Málo Informací

IAIA – International Association for Impact Assessment

IPPC – Integrated Pollution Prevention and Control

JMK – Krajský úřad Jihomoravského kraje

k. ú. – katastrální území

kWe – jednotka výkonu v kilowattech s upřesněním, že jde o výkon elektrický

LULU – Locally Unacceptable Land Use

MW – megawatt – jednotka výkonu

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NEPA – National Environmental Policy Act

NIMBY – Not In My BackYard

NIMOB – Not In My Own Business

NIMTO – Not In My Turn of Office

NOPE – Not On Planet Earth

OS – občanské sdružení

OSN – Organizace spojených národů

OVSS – Odbor výkonu státní správy (také OV)

PP – přírodní památka

SEA – Strategic Environmental Assessment

SWOT – Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats; analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb

TEN-T – Trans-European Transport Networks

UNEP – United Nations Environment Programme

ÚSES – Územní systém ekologické stability

VBP – Včera Bylo Pozdě

VE – větrná elektrárna

VKP – významný krajinný prvek

VP – větrný park

WHO – World Health Organization

ZBD – Závěry Bez Důkazů

ZCHÚ – zvláště chráněné území

9 Seznam obrázků

Obr. 1: Model teorie sociálního učení	29
Obr. 2: Porovnání rozšířeného a rychlého hledání na portále http://portal.cenia.cz/	34
Obr. 3: Umístění analyzovaného záměru Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka	64

10 Seznam grafů

Graf 1: Počet případů v jednotlivých kategoriích ve stavu stanoviska ke dni analýzy ..	44
Graf 2: Počty připomínkujících subjektů v jednotlivých kategoriích subjektů	49
Graf 3: Počty stanovisek v jednotlivých kategoriích případů.....	50
Graf 4: Počty připomínek v jednotlivých kategoriích připomínek před a po aplikaci koeficientu významnosti subjektů, zaokrouhleno na celá čísla.....	53

11 Seznam tabulek

Tab. 1: Vnímání významu praktické aplikace AÚ v procesu EIA dle hodnotících kritérií	20
Tab. 2: Důležitost zapojování veřejnosti dle WHO	24
Tab. 3: SWOT analýza účasti veřejnosti	25
Tab. 4: Výhody a nevýhody participace z pohledu veřejnost	26
Tab. 5: Spektrum participace veřejnosti	30
Tab. 6: Kategorie připomínek a jejich vymezení	38
Tab. 7: Obecné pojetí kategorií subjektů	40
Tab. 8: Kategorie subjektů, přiřazené koeficienty a argumenty zvolení přidělených koeficientů	41
Tab. 9: Pět kategorií případů určených k následné analýze a jejich počet případů ve stavu stanoviska (min. 6)	45
Tab. 10: Místně nezahrnuté záměry	46
Tab. 11: Záměry (případy) bez připomínek vč. stanoviska rozdělené dle kategorií záměrů	47
Tab. 12: Nedohledané (nekompletní) případy	47
Tab. 13: Sumarizace první části postupu	48
Tab. 14: Počty případů rozdělené dle příslušného úřadu a kategorií případů	51
Tab. 15: Míra vyjadřování veřejnosti k záměrům dle příslušného úřadu	52
Tab. 16: Seznam záměrů podrobených analýze relevantnosti vč. počtu připomínek ke kategorii „fauna a flóra“	54
Tab. 17: Základní údaje o záměru z kategorie I/1.7	55
Tab. 18: Základní údaje o záměru z kategorie I/9.3	56
Tab. 19: Základní údaje o záměru z kategorie II/3.1	65
Tab. 20: Základní údaje o záměru z kategorie II/3.2	67
Tab. 21: Základní údaje o záměru z kategorie II/10.1	71
Tab. 22: Řešení souhrnného vypořádání připomínek případu OV7006	72

12 Seznam příloh

Příloha 1: Mapové schéma záměrů

Příloha 2: Mapové schéma záměrů dle typu záměru

Příloha 3. Mapové schéma záměrů dle stanoviska

Příloha 4: Počty katastrálních území jednotlivých případů dle kategorií případů

Příloha 5: Celkové součty připomínek dle záměrů po zohlednění katastrálních území a koeficientů významnosti subjektů

Příloha 6: Kategorie záměrů s minimálně jedním případem ve stavu Stanovisko

Příloha 7: Absolutní počty připomínek

Příloha 8: Slovník názvosloví metodiky

Příloha 9: Legenda grafu č. 1